

Entered as second-class matter November 30, 1942, at
the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of
March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary
Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros
Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St.
Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEMLOCK 1-3121

Lietuvių

Žinios

Lithuanian Bibliography
Service
606 N. Bowman St.
Danville, Ill.

METAI (VOL.) XIV

Kaina 5 Centai

PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 RUGPĖČIO (AUGUST) 10 D.

Telefonas: HEMLOCK 1-3121

NO. 32

AR GALI RUSIJA PRADĖTI TREČIĄ PASAULINĮ KARĄ?

Rašo "L.Ž." korespondentas Europoje

Nė iš vieno pasaulio krašto neatcina taip mažai tikrų žinių, kaip iš Sovietų Sąjungos. Visi oficialūs pranešimai ateina iš ten yra užsienių reikalų ministerijos specialių įstaigų cenzūruoti, todėl neduoda tikro vaizdo. Tačiau yra kiti keliai, per kuriuos ateina žinios, rodančios tikrąjį Sovietų Sąjungos šiuolaikinį ūkinį, karinį ir mokslinį stovį. Čia kaip tik tomis žiniomis pasinaudodami ir duodame mūsų skaitytojams platesnį reportažą apie dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje.

Rusija negali išsimaitinti

Vakarų viešojoje nuomonėje vyrauja mintis, kad Rusija yra duonos aruodas. Ir pati Rusija netiki, kad ji tokiaime plote negalėtų išsimaitinti. Tačiau, kaip iš nuolat spaudoje telpančių pranešimų matome, iki pat šios dienos Sovietų Sąjunga badauja. Todėl ir šandien visa Sovietų Sąjungos ir jos satelitinų kraštų spauda užpildyta straipsniais ir studijomis apie kolūkių produkcijos pakėlimą. Tačiau galima ramiai pasakyti, kad tol, kol bus sovietinė Rusija ūkiškai atsiskyrusi nuo viso pasaulio, tol ten bus badas. Stebėtina, kad 200 milijonų žmonių ieško maisto tokiaime krašte, kuris yra keletą kartų didesnis už Ameriką. Tačiau besigilindami į statistikos davinimus matome, kad Rusija, nežūrint jos didumo ploto atžvilgiu, derlių nešančios žemės turi vos vieną dešimtadalį. Visa kita dalis susideda iš miškų, pelkių, dykumų ir šaltųjų sričių. Aukštai pastatytas ūkis prie normalių sąlygų, įdedant daugiau privačios iniciatyvos, gali pagaminti produktų tik 75% dabartinio gyventojų skaičiaus. Tad ir prie geriausių norų, be užsienio paramos, ar tai būtų prekybos ar pašalpos būdu, 25% gyventojų turės badauti. Virš 50 milijonų gyventojų gyvena tolimose srityse labai primityvų gyvenima. Negaudami iš valdžios paramos kapitalu ir ūkinėmis mašinomis, jie negali tų sričių pavirsti derlingais plotais ir yra verčiami skursti. Be to, begaliniai didėjantis gyventojų prieauglis maitinimo krizę dar padidina.

Karas jos pačios žemėje pavojingas

Patys rusai kartą prisipažino, kad iš tikrųjų per paskutinį karą Rusija daugiausiai nukentėjo, ne tik žmonėmis, bet ir ūkiškai. Daugiausiai nukentėjo svarbūs susisiekimo punktai ir keliai, kuriems atstatyti reikės nemažiau 10 metų. Palyginti nedidelis skaičius vidaus vandens susisiekimo kelių šešis mėnesius būna padengti ledu ir nenaudojami. Tokiu būdu apie 80% susisiekimo eina sausumos keliais. Geležinkelių tėra vos 100.000

km. Vesti karą be gero transporto yra beveik neįmanoma. Yra aišku, kad Rusija savo viduje yra beveik nenugalima normalaus karo priemonėmis, tačiau vos tik Rusija kiek plačiau už savo ribų pradeda karą, jis vėl smarkiu tempu persimetą į Rusijos vidų.

Trijų ir penkių metų planai, visomis propagandos priemonėmis turi tą problemą išspręsti. Tačiau, kaip jau daugelį kartų praktika parodė, tie visi planai yra neužbaigiami arba netinkamai atliekami.

Rusija žino savo silpnę, kad karinėmis operacijomis už savo ribų, kaip atviras puolikas bus visada sumuštas. Tačiau Kremlius žino, kad Rusijos žemėje koks nebūtų priešas, jis pats įklims, todėl ir visą pramonę saugumo sumetimais koncentruoja Sibiro viduryje, nežūrint, kad čia susisiekimas dar sunkesnis. Sibiras yra Rusijos tvirtovė. Gali priešas ateiti iki Leningrado, gali pasiekti Maskvą, gali užimti Rusijos aruoda Ukrainą, tačiau Sibiras liks tvirtas komunizmo išgelbėtojas. Tokia nuomonė yra šandien Kremliaus politiniuose ir strateginiuose sluogsnuose.

Prastos mašinos

Didelis ieškojimas specialistų, technikų ir mokslininkų, kiekvienam pažįstanciam Rusija yra suprantamas, nes Rusija pramonės atžvilgiu yra atsilikusi bent 50 metų už Vakarų Europą ir Ameriką.

Po Vokietijos kapituliacijos patys pirmieji Sovietai pradėjo vokiečių fabriku demontažą, tačiau kas pasirodė: visas demontuotas mašinas nuvežus į Rusiją, nebuvo specialistų, kurie jas galėtų vėl įmontuoti ir aptarnauti. Apie 80% geriausių fabriku įrengimų ir mašinų dar šandien rūdija Rusijos geležinkelio stotyse. Rusijos pramonė daro tik kopijas užsienių mašinų — prekių. Sofijoje buvo nustatyta, kad Rusijos amatinių įrankių nėra mažesnis kaip 10 metų. Palyginti nedidelis skaičius vokiečių įrankiams. Vokiečių ir Amerikos mašinos laiko 10 — 20 kartų ilgiau už Rusijos tokias pat mašinas. Dar blogiau yra su automobiliais. Amerikos auto motorai nepaly-

ginamai geresni už Rusijoje gamintus, kad ir pagal amerikoniškus pavyzdžius. Todėl ir nenuostabu, kad šandien iš Sovietų Vokietijos ir vakarinės Vokietijos zonų stengiamasi kiek galima daugiau įsivežti automobilių. Šandien šimtai mašinų, už didelius pinigus yra vagiami vakarų Vokietijoje ir gabenami į Rusiją. Patys rusai jau pripažįsta, kad bloga pramoninė gamyba kyla vien iš suvalstybinimo pramonės, nes nėra privačios iniciatyvos, nėra konkurencijos, o badaujas darbininkas vien tik dėl garbės nenori tinkamai darbą atlikti.

Maskvos radijas pranešė, kad Rusija 1951 metais nusistatėsi alyvos produkciją pakelti iki 60 milijonų tonų. Tačiau sovietai pamiršo, kad Amerika jau prieš 30 metų šią produkciją pasiekė, o šandien gamina net 5 kartus daugiau. Taip pat ir anglių iškasimas yra neįtikėtinas. Čia trūksta mašinų ir specialistų. Nesuskaitomas skaičius kiniečių, japonų, indų ir karo belaisvių negali technikos įrengimų atstatyti.

Atomio karo baimė

Nors spontastiškai nuskaubė per pasaulį pirmosios rusiškos atominės bombos sprogimas, tačiau tikrenybėje tai buvo eilinis propagandinis blefas. Tiesa, špionažo dėka sovietams pasisekė, dėl vakariečių neapdairumo, pasivogti svarbius planus ir pagal juos dideliu vargu pasigaminti vieną prastą

bombą. Tačiau apie atominių bombų masinę gamybą nėra nė kalbos. Pirmiausia sovietai žymiai atsilikusia pramonė tegali tik per ilgą laiką pasigaminti vieną egzempliorių tokios bombos. Stoka specialistų taip pat trukdo gerą karo pramonės gamybą.

IŠVADOJE reikia pasakyti, kad Sovietų Sąjunga stengiasi išvengti karo. Tiesa ji pasiryžusi varyti ir toliau, bet tik suvalstybinimo pramonės, nes kurstyti savo satelitus, kaip jau matome iš Korėjos pavyzdžio, kad jie lietuvių kraują, o patys stengsis išlošti laiką.

SABOTAŽININKAI VAKARŲ VOKIETIJOJE

Stuttgarte (mūsų koresp. Up.). Vakarų Vokietijos geležinkeliečių profesinės sąjungos pirmininkas Hans Jahn tarptautinio transporto darbininkų (ITF) kongrese Stuttgarte Vakarų Vokietijoje špionažo ir sabotažo veiksmams padarė

Jahn pareiškė: "Sovietų agentų infiltracija Sąjunginės Vokietijos Respublikoje paskutiniui laikui nepaprastai smarkiai išaugo, taip, kad reikia ypatingai susirūpinti. Aš turiu 26 sovietinių agentų sąrašą. Jie yra įpareigoti karo atveju susprogdinti svarbesnius geležingųjų mazgus." Jahn nenorėdamas skelbti visų smulkmenų, pareiškė, kad agentų orga-

POLITIKOS APŽVALGA

Iš klaidos į klaidą

Dvikova tarp Malik ir Austin Jungtinių Tautų susirinkime veda prie naujo pasaulinio karo. Rusijos delegatas, kaip brigantas, šaudė prieš Ameriką, kaltindamas ją "agresija" Korėjoje. Ir jis nenusileis iki rugpjūčio 31 d., nes iki to laiko gal pavyks sukelti visą Aziją prieš Ameriką.

Austin vartoja džentelmeno ginklą sugėdindamas Rusiją už faktų suklustojimą. Tai amerikoniškų, įžeistų Maskvos despotų, pasipiktinimas siūloma taktika: "Amerikonai "agresoriai" pasitraukite iš Korėjos, palikdami ją "taikingiems" komunistams." Amerikos jaunuolių išlietas ten kraujas nieko nereiškia Maskvos tironams!

Rusija suklydo darydama invaziją pietų Korėjon; iš šios klaidos puola į kitą klaidą, tvirtindama, kad karas Korėjoje yra "pilietinis karas", kad Jungtinių Tautų intervencija yra "nelegališka", ir kad komunistinė Kinija turėtų būti tuojau priimta į Jungtines Tautas.

Austin nepasiduos, stengsis remti Rusiją prie sienos iki rugpjūčio 19 d., iki susirinks generalinė Jungtinių Tautų

asamblėja. Tik tada sužinosime ar Rusija pasiliks Lake Success ar pasitrauks pagreitindama trečiąjį pasaulinį karą.

Korėjos pamoka

Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos užsienio ministeriai susirinko New Yorke apie rugsėjo 15 paruošti bendros politikos planą Korėjos atžvilgiu ir apspręsti apsiginklavimo problemą prieš Rusijos agresiją.

Dar susitikimai, dar planavimai. Ir taip iš suvažiavimo į suvažiavimą, iš susirinkimo į susirinkimą, iš pasikalbėjimų į pasikalbėjimus, ir laikas prabėga, o Rusija tuo tarpu ginkluojasi.

Vakarų Europa ir Amerika visada pavėluotai bėga gelbėti kitų ar savęs. Tas kainuoja begalines aukas, kurių būtų galima išvengti laiku pasiruošus.

Korėja mokina. Karas galėtų būti laimėtas, bet reikės kiekvieną pėdą užkariauti atstumiant priešą. Kiek bereikalingo kraujo iš stokos apdairumo ir nepasirengimo!

Rusijos planai aiškūs: pirmiausia užimti visą Aziją, o paskui pulti Europą. E. M.

Mokosi is Korėjos

Mūsų korespondento Europoje

Sovietinės Vokietijos valstybės saugumo ministerijoje Berlyne — Lichtenberge neseniai ant sienos pakabino didelį Korėjos žemėlapi. Ant to žemėlapio valstybės saugumo ministeris vokiecis Vilhelm Zaisser, buvęs Karališkosios Prūsijos leitenantas, sekdamas karo pranešimus iš Korėjos labai rūpestingai smaigsto vėliavikes nužymėdamas frontą. Zaisser vėliavikių smaigstyme turi patyrimo iš Ispanijos pilietinio karo, kur jis kaip gen. Gomec taip pat smaigstė vėliavikes. Zaisser'ui Korėjos karas yra mokykla pasiruošti kovai už

"Vokietijos vienybę". Maždaug po savaitės kaip prasidėjo Korėjoje karas, Maskvos politbiuras įsakė Vokietijos sovietų zonos vyriausybei 20% sustiprinti liaudies policiją. Nereikia manyti, kad policijos sustiprinimas suprantamas tuo, kad saugumo dėlei reiktų sustiprinti Berlyno ar kituose miestuose esančią policiją. Atvirkščiai, sustiprinimas reiškia, kad būtų padidinti ir sustiprinti kadrai tos policijos, kuri stovi kareivinėse ir atlieka tas pačias funkcijas kaip kariuomenė. Tokiose kareivinėse esančios policijos šandien priskaičiuojama per 100.000. Ji skirstoma į šiuos dalinius:

karinis ir teoretinis apmokymas.

Vandens policijos daliniai

Ši policijos šaka buvo neseniai įsteigta tačiau jau spėjo dalinius tinkamai paruošti. Neseniai po Berlyno sovietų sektorių vandens policijos daliniai žygiavo gatvėmis ir juos matę pasakoja, kad jų uniforma ir apginklavimas niekuo nesiskiria nuo Hitlerio karo laivyno dalinių aprangos. Tutarpu policijos laivynas koncentruojasi šiose vietose: Šverine, Sasnič, Warnemuende, Greifswald.

Karininkų mokyklos

Liaudies policijos karininkams ruošti mokyklos yra: Kochstedt, Torgau, Naumburg, Primerswald ir Grossenhaim paruošti policijos dalinius raudonosios armijos pavyzdžiu. Tam reikalui paskirtos labai didelės sumos pinigų. Taip pat ir policijos apginklavimui, bei amunicijos ir ginklų rezervams padidinti, be pertraukos dirba Tatra ir Molotov fabriki, kurie ruošia karinę medžiagą tik Vokietijos sovietinei policijai.

Kartu su papildinimu liaudies policijos, padaryta įvairių kitokių karinių reformų. Taip pavyzdžiui gaisrininkai įjungti į liaudies policiją ir taip pat kariškai apmokomi. Fabriku apsaugai suorganizuoti darbininkai, kurie taip pat kariškai apmokinami ir apginkluojami. Iki šių metų galo tikimasi apginkluoti 150.000 darbininkų. Sovietinės Vokietijos vienas vyriausybės asmuo pareiškė, kad "Korėjos įvykiai mus privertė pradėti budėjimą, nes ir mes būtume priversti pradėti tokia pat akcija prieš Amerikos imperializmą. Korėjos įvykiai yra ne tikai mums pavyzdys, bet ir priešienis verčiantis mus apsiginkluoti".

Taip pat vienas žymus partijos pareigūnas pareiškė, kad liaudies policijai reikėtų karinių uostų, tačiau laikinai jie apsieis išsinauododami iš lenkų Stetino uosta, nes neužlgo jie turėsia Luebecko, Hamburgo ir Bremeno uostus. L.

Pėstininkų daliniai.

Liaudies policijos pėstininkų daliniai stovi: Berlyne — Trep-tove, Kirchmoser, Kochstedt, Torgau, Naumburg, Dessau, Gera, Gota, Quedlinburg, Erfurt, Leipzig, Grossenhaim. Zittau, Pinnow, Weissenfels, Jena, ir Apolensdorf.

Jų apginklavimas susideda iš: pistoleto 9,8 mm ir P. 38 karabino 98 kib. automato, puolamojo ginklo, lengvojo kulkošaudžio, sunkiojo kulkošaudžio ir minosvaizdžio.

Artilerijos daliniai

Liaudies policijos artilerijos daliniai stovi paruošti šiose vietose: Potsdame, Hohenstuecke, Kliest, Treuenbrietzen, Leipzig ir Doebeln.

Jų apginklavimas susideda iš: prieštankinių pabūklų 7,5 cm., sunkiųjų lauko haubicų 15 cm., ir pačių sunkiųjų patrankų 21 cm.

Tankų daliniai

Liaudies policijos tankų daliniai stovi: Kochstedt, Grossenhaim, ir Burge.

Jų apginklavimas susideda iš: tankų T 34, tankų "Tiger" tipo, amunicijos vilkikų ir puolamųjų ginklų.

Oro pajėgų daliniai

Liaudies policijos oro pajėgų daliniai stovi Kochstedt. Liaudies policijos aviacija dar negavo lėktuvų, todėl vyksta tik

NAUJAS D.P. ĮSTATYMAS JAU VYKDOMAS

Naujas D.P. įstatymo papildymas ir pakeitimas jau pasirašytas JAV prezidento 1950 m. birželio 16 d. To pakeitimo nuostatai jau pradėti vykdyti gyvenime. "Tremtinių atvykimas" pratęstas iki birželio mėn. 30 d. 1951 m. Mums lietuviams labai svarbu, kad iki to laiko suskubtume atvežti visus mūsų tautiečius, kurie gali atvažiuoti į J.A.V. Todėl, jei kas dar neiškvietė savo giminės bei pažįstamo, tai neatidėliodami pildykite darbo ir buto garantijas ir duokite joms eiga. Reikalingus blankus BALFas miel-

noru išsiųs pagal pareikalavimą.

Tačiau pravartu painformuoti apie pakeitimus, kurių tenka prisilaikyti užpildyti blankus, būtent, kvietėjas turi būti Amerikos pilietis. Jei kam neparanku rasti kvietėją Amerikos piliečių tarpe, tuokart užpildžius blankus ir pasirašius reikia kreiptis per BALFą ar tiesioginiai į talkininkaujančias organizacijas, kaip tai NCWC, CWS, IRC ir pan. Tuo keliu einant organizacijos nuo savęs duoda papildomas garantijas ir pasirūpina atvežti trem-

tinus, tokia pat tvarka, kaip iki šiol.

Jei kas nori atsikviesti tremtinius per DP Komisiją, tai reikia labai tiksliai užpildyti darbo sąlygas, nes DP Komisija, patikrinusi darbovietėje nurodytus dokur ente darbus ir neradusi užtikrinimo, grąžina visą bylą be eigos kvietėjui. Iš to susidaro susitrukdytas ir kvietėjui prisiėina, dažniausia, iš naujo kviesti per BALFą. Kviesti per D.P. Komisiją gali tik piliečiai.

BALF Centras

Skaitytojų dėmesii

Lietuvių R. K. Literatūros Draugija Pittsburghe naujai persitvarko naują valdybą "Lietuvių Žinias" pradės leisti nuo š. m. rugsėjo 1 d. Per likusį laiką, spaustuvės darbininkams išvykus atostogų, laikraštis neišeis. Prenumerata pratęsiama trims savaitėms.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros
Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEMlock 1-3121

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic
Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEMlock 1-3121

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

ESAME RIMTAME PAVOJUJE

Korėjos karas, diplomatinis įtempimas tarp Amerikos ir Rusijos, politikos neaiškumas, duoda rimtai susimąstyti apie Vakarų civilizacijos likimą, kuriai komunizmas neša aiškų mirties sprendimą.

Paskutiniai penki Popiežiai, nuo Pijaus IX iki Pijaus XII, vardan Krikščionijos aiškiai perspėjo žmoniją saugotis fanatiškos stambeldybės garbinant moderniąją civilizaciją. Su nepaprastu tikslumu nurodė pavojus ir patologinius tos ligos pradus, atvirai pasmerkdami dvasiniai puolancios civilizacijos klaidas. Štai jos: vyraujantis reikšmės suteikimas ekonomijai, kolektyvinis ir socialinis individo spaudimas, perdidelis atitraukimas ponijos nuo darbininkijos, agitacinis įkarštis, beprotiškas nacionalinių srovių karingumas, švenčiausių natūralinių institucijų (moterystės, šeimos) nupuolimas, materialinio elemento statymas aukščiau dvasinio, ekonominio aukščiau moralinio, politinio virš socialinio, kolektyvinio virš asmeninio. Štai kur Vakarų civilizacijos susmukimas, kuriame galime įžvelgti išgąstingą pasekmę Europai ir Amerikai.

Istorikai ši irstanti raida prasidėjo su humanizmu ant artistinio, filosofinio ir mokslinio pagrindo. Protestantai šią revoliuciją pernešė ant religinio — filosofinio pamato, sugriaudami vidines žmogaus vertybes.

Priekrikščioniškas sukilimas, intelektualinė anarchija ir praktiška pagonija pakirto Europos civilizaciją. Jau keturi šimtai metų kaip Europa yra mirtinoje nuodėmėje. Ir štai atėjo laikas tą nuodėmę išpirkti savo ašaromis, krauju ir kančia.

Iš viršgamtinių reiškinų paneigimo ir Apreiškimo atmetimo gimė sugedusi moralė su sugedusia sąžine ir paleistuvinga mada. Savanaudė, rasinė, prievartaujanti, nacionalinė, modernišką moralę prarado drovumą, pareigos jautrumą bei aktyvumą prisidėti prie religinės — socialinės veiklos. Teisė, netekusi dieviškojo pagrindo, desperatiškai mėgina išsilaikyti ant absurdo. Ir dėl šio absurdo žmonės yra priversti paaukoti savo laisvę ir paskandinti kraujuje jaunąją kartą.

Politika tapo žvėriška, boševizmas triumfoje absolutizme (neaprežtoje valdžioje), liberalizmas sutvirtino kapitalizmą, komunizmas svajoja visuotinę proletarinę santvarką.

Religija, dorovė, teisė moderniškajam žmogui nebesuprantami. Sukrėtimas tikrai išgąstingas. Egoizmas dominuoja begėdiškai ištvirkusiame individe ir šeimoje gyvenime. Sąžinė surambėjo privatiškame ir viešame pasireiškinge.

Iš čia moderniškiosios visuomenės atšalimas tikėjime, religinės minties paradimas socialinėse institucijose, politiniame organizme.

Moderniškojo pasaulio krizėje yra religinė krizė. Europa ir Amerika yra reikalingos Tikėjimo.

T. Barnabas Mikalauskas, O.F.M.

JO ŠVENTENYBĖS POPIEŽIAUS PIJAUS XII ENCYKLIKA "SUMMI MAERORIS", NAUJAI SKELBIANTI VIEŠAS MALDAS IŠPRAŠYTI TAUTOMS TAIKĄ IR SUGYVENIMĄ

GARBINGIEJI BROLIAI,

Sveikinimas ir Apaštališkas Palaiminimas

Tuo pačiu laiku mes išgyvename giliausio skausmo ir nepaprasto džiaugsmo valandas. Iš vienos pusės matome nesuskaitomas minias iš visų pasaulio tautų šiais šventaisiais metais suplaukiančias į Romą ir prieš Mūsų akis atveriančias didingą vieningo tikėjimo, broliškos meilės ir gyvo pamaldumo reginį; ir tai tokiomis skaičiais, kaip šis šventasis Miestas, amžių bėgyje tiek daug garsų įvykių pergyvenęs, dar nėra matęs. Šias be skaičiaus minias Mes priimame mylinčia širdimi, atgaiviname tėvišku žodžiu ir, nufođę jiems naujus šviečiančius šventumo pavyzdžius, šaukiame — ir ne be gausių vaisių — į dorovinio atsinaujinimo ir krikščioniško gyvenimo kelią.

Tačiau iš kitos pusės Mūsų akys stebi dabartinius tautų tarpusavio santykius, kurie Mūsų kelia didelį susirūpinimą ir nerimą. Tiesa, daugelio yra svarstoma, rašoma ir kalbama, kaip pasiekti taip labai visų trokštama taiką, bet tai, kas turėtų sudaryti šios taikos neišjudinamus pagrindus kai kurių yra užmirštama arba atvirai atmetama. Iš tikrųjų kai kuriuose kraštuose remiamasi ne tiesa, bet melu; ne meilė ir ne galestingumas palaikomas, o skatinama neapykanta ir tarpusavio kova; ne piliečių santaika ugdoma, o kėliamos riaušės ir neramumai. Tačiau, kaip nuostūrdūs ir sveikai mąstantys žmonės pripažįsta, šitokie būdai nebus nei tautas skiriančių šandieninių klausimų tinkamai išrišti, nei proletariato būklė nebus, kaip reikiant, gerinama. Juk niekad nieko gero nedavė neapykanta, melas ir neramumai. Be abejonės, reikia vargstančią liaudį pakel-

ti į žmogaus vertę atitinkančias gyvenimo sąlygas, tačiau ne jėga, ne triukšmavimu, o teisingais įstatymais. Visus ginčus, kurie skaldo ir dalija tautas, reikia kuo greičiausiai pašalinti, remiantis tiesa ir vadovaujantis teisingumu. Kai dangus niauikiasi grėsmingais debesimis, Mes, ypatingai rūpindamiesi tautų laisvę, jų vertę ir laime, negalime nešaukti visų piliečių ir jų vadų prie taikos ir sugyvenimo. Tepamąsto kiekvienas, ką neša karas; kaip iš patyrimo žinome: griuvėsiai, mirtį ir visokią vargą. Laiko pažanga išrado ir pagamino tuokius baisius ir žudančius ginklus, kurie gali sunaikinti ne tik kariuomenes ir laivynus, ne tik miestus, miestelius ir kaimus, ne tik nekainojamus religijos, meno ir kultūros turtus, bet taip pat nekaltus vaikus, jų motinas, ligonius bei silpnus senelius. Gali būti sunaikinta viskas ar beveik viskas, ką gražaus, gero ir švento žmogiškasis genijus yra sukūręs. Jeigu tad karas, ypatingai mūsų laikais, kiekvienam sveikam protui atrodo kaip kažkas šurpauš ir mirtį nešančio, reikia tikėtis, kad — visų, o ypač tų, į kurių rankas yra sudėtas tautų likimas, pastangomis — bus išsklaidyti tamsūs ir grėsmingi debesys, kurie yra šių dienų balnės priežastis ir pasauliui vėl pagaliau nušvis tikroji taika.

Žinodami tačiau, jog "kiekvienas geras davinys ir kiekvienas tobula dovana yra iš aukštybių, nužengia nuo šviesybių Tėvo" (Jok. 1, 17), laikome reikalinga, Garbingieji Broliai, vėl paskelbti viešas maldas, kad būtų išprašyta ir pasiekta taikų sandora. Jūsų apaštališkajam uolumui pavadame skatinti Jums patikėtas sielas ne tik į nuolatinį pamaldumą Dievui, bet taip pat paraginti į atgailos ir atsilyginimo darbus, kuriais būtų atsisteita Amžinajam Aukščiausiojo Majestotui, įžeistam tokia daugybe viešų ir privačių nusikaltimų.

Kai vykdydami savo pareigą perduosite šį mūsų kvietimą tikintiesiems, priminkite jiems, iš kokių principų tryksta, tikra ir patvari taika ir kokiais keliais reikia prie jos eiti ir ją stiprinti. Ją iš tikrųjų, kaip gerai žinote, galima pasiekti, tik krikščioniškus dėsnius su visiu nuostūrdumu taikant praktikoje. Šitie principai ir dėsniai kviečia žmones į tiesą, teisingumą ir meilę, tramdo jų geismus, juslių galias verčia paklusti protui, protą gi kreipia į Dievą; pagaliau įsako tiems, kurie valdo tautas ir valstybes, pripažinti deramą laisvę religijai, kuri yra įpareigota ne tik į amžinąjį gyvenimą vesti — kas, žinoma, yra svarbiausia — bet taip pat saugoti viešojo gyvenimo pagrindus.

Iš to, kas pasakyta, yra lengvai suprantama, Garbingieji Broliai, kaip toli nuo tikros ir tvirtos taikos sukūrimo yra tie, kurie mindžioja švenčiausias Katalikų Eklezijos teises, kurie

draudžia jos tarnams laisvai atlikti savo pareigas ir juos pasmerkia kalėjimams ar ištrėmimui; kurie auklėjimo įstaigas, mokyklas ir kitas institucijas, vedamas pagal krikščioniškus dėsnius, arba varžo arba visiškai atima bei naikina; kurie pagaliau klaidomis, šmeižtais ir nedorais viliojimais traukia tautas, ypatingai glėžną jaunimą, nuo papročių tyrumo, nuo nekaltybės, iš doros kelio į sugedimo bei nedorybių pinkles.

Taip pat aišku, kad toli nuo tiesos yra nuklydę tie, kurie neteisingai kaltina Apaštališkąjį Sostą ir Katalikų Ekleziją, trokštant naujo karo suliepsnojimo. Niekada, nei senesniais nei naujesniais laikais, netrūko tokių, kurie mėgino pavergti tautas ginklais, bet Mes niekuomet nenustojome dirbti už taiką. Eklezija ne ginklais, bet tiesa trokšta laimėti pasaulį ir jį perauklėti dorum ir taikiam sugyvenimui. Todėl ir "mūsų kovos ginklai ne kūniški, bet galingi Dievu" (2 Cor. 10, 4).

Reikia, kad visa tai mokytumėte atvirai, nes tik tada, kai krikščioniški dėsniai persunkus visą privatų ir viešąjį gyvenimą, bus galima tikėtis, kad pasaulius nesantaika ir kad įvairios piliečių klasės, įvairios tautos bei valstybės gyvens broliškoje sandoroje.

Lietuvos skautai tarptautiniam sambūry

Philadelphia, Pa. (LAIC) — Vietos spauda gražiai paminė Lietuvos skautų pasirodymą tarptautiniame skautų "Jamboree" Valley Forge vietovėje, kur Amerikos Revoliucijos laikais Washingtono kariai palaido sunkią 1776-7 m. žiemą.

Lietuviai sudaro 20-tąją draugovę ir turi stovyklėlę pirmoje (tarptautinėje) sekcijoje, pagal Port Kennedy kelią. Lietuvos skautų grupę sudaro tremtiniai, atvykę iš Bostono, Hartfordo, Baltimorės ir Filadelfijos. "Philadelphia Inquirer" idėjo platesnę Don Scott'o korespondenciją, paremtą daugiausiai pasikalbėjimu su skautininku Martynu Jurkštu. Jo žodžiais, šiuo metu Amerikoje veikia net 27 grynai lietuviškos skautų draugovės, priklausiančios Boy Scouts of America vadovybei.

Lietuvos skautai apsirūpino reikalinga medžiaga anglų kalba, bent "The Red Star" albu-

Naujos bendros maldos teišprašo iš Dievo, kad šie mūsų žodžiai išsipildytų; kad Dievo malonei veikiant, krikščioniškomis dorybėmis ne tik visų papročiai atsinaujintų, bet taip pat ir viešieji tautų tarpusavio santikiai kuo greičiau taip persitvarkytų, jog apmalšinus godumą pavergti kitus, paskiros tautos naudotųsi derama laisve; kad tą laisvę taip pat suteiktų Eklezijai ir visiems jos nariams, kaip reikalauja žmogaus ir Dievo teisės.

Su šia viltimi teikiame Jums visiems, Garbingieji broliai, Jūsų dvasiškijai ir tikintiesiems, ypatingai tiems, kurie šitą mūsų paraginimą ryžtingai paseks, Apaštališką Palaiminimą, kaip dieviškųjų malonių saugotoją ir Mūsų tėviško prielankumo liudininką.

Išleista Romoje, prie Šv. Petro, 1950 metų liepos mėn. 19 dieną, dvyliktaisiais Mūsų Pontifikato metais.

Popiežius Pijus XII

PAVERGTOJE LIETUVOJE

Neklauso komjaunimas

Kaip "Tiesa" skelbia, Vilniaus miesto partinėje konferencijoje drg. Misutis nusiskundė, kad rajono komitetas silpnai vadovauja komjaunimui ir iš viso maža kreipia dėmesio į partinį darbą. Kaip faktą jis pabrėžė, kad komunistų partijos vadovybė išleido keletą nutarimų, tačiau komjaunuoliai apie tuos nutarimus nieko nežino. Vadinasi nutarimai nebuvo paskelbti.

Vagia socialistinę nuosavybę

"Tiesa" smulkiai aprašo Vilniaus miesto Stalino rajono IV partinę konferenciją, kurioje vieną svarbiausių pranešimų padarė miesto Stalino rajono komiteto sekretorius drg. Fedorinas (!). Šio rajono teritorijoje esą suteikta daugiau kaip 40% visų miesto pramonės įmonių, dalis ministerijų, mokslo įstaigų, teatrų. Stalino rajonas, pirmąjį LTSR sostinėje, vykdamas gamybos planą. Čia lenktyniauja per 200 brigadų. Tačiau ir šio pavyzdinio miesto rajono darbe esą daug trūkumų. Tai pripažino

tiek Fedorinas, tiek diskusijose dalyvavę delegatai. Delegatas Filimovas patiekė tokį faktą: praeitais metais Eideukevičiaus vardo kombineate buvo socialistinės nuosavybės grobstymo atsitikimų, kuriais nesidomėję net partijos pareigūnai. Aišku, kad atėjūnams rusams, įpratusiems į vagystes, bolshevikinės Rusijos fabrikuose, iškilusios vagystės Vilniaus imonėse jokio įspūdzio nepadarė ir jie nesidėmė žygių joms užkirsti. Vagystės plintančios ir toliau.

Atsilieka statybininkai

Tame pačiame pasitarime Lietuvos komunistų partijos Vilniaus miesto komiteto sekretorius Drg. Čestakovas iškėlė faktą, kad rajono komunistų organizacijai pernai metais turėjusi daug darbo su statybininku atsilikimu. Statybininkai apsilėidė ir neįvykdė jiems nustatytos miesto programos. 1949 metais planas buvęs įvykdytas tik 88%. Padėtis nepagerėjo ir šiemet. Iki šios dienos dar nė viena statybinė organizacija, vykdanči kapitalinę statybą, neatliko savo užduočių. Partijos rajono komitetas, pareiškę dr. Čestakovas, nesugebėjo nuolat tikrinti statybinų organizacijų darbą. Tuo tarpu pagrindinė jų atsilikimo priežastis yra blogai suorganizuotas darbas, silpnas vadovavimas socialistiniam lenktyniaujimui, nekovojamus už statybinų medžiagų taupymą. Statybose susilpnėjo politinis — masinis darbas. Pranešimai, pasikalbėjimai ir kitos organizacinio darbo formos čia tėra retas reiškinys.

Gdytojai nori per daug uždirbti

Lietuvos sovietiniai laikraščiai dažnai giriasi, kad Lietuvoje sveikatingumas nepaprastai aukštai stovi. Tačiau, kaip "Tiesa" dabar rašo su sveikatingumu nekokie reikalai. "Tiesa" puola gydytojus, kad jie, nežiūrint, kad dirba keliose klinikose, dar verčiasi medicinos praktika. Esą, tokie reikalai neaiškūs ir nenormalūs. Mes "Tiesai" galime reikalą išaiškinti. Aišku, kad gydytojai dėl maisto brangumo negali iš mažo atlyginimo pragyventi yra priversti iš pašalies užsidirbti. Be to, matyti, kad nežiūrint daugybės klinikų ir visokių sveikatos punktų, ligoniniai yra priversti privačiai kreiptis pas gydytojus.

Nori praplėsti Vilniaus parką

"Sovietskaja Litva" bendradarbis E. Gerasimov siūlo didžiausią Vilniaus miesto parką "Zakred" praplėsti, įjungiant į jį Gedimino pilies kalną. Ruso nuomone pagrindinis lėjimas turėtų būti iš pilies aikštės. E.

SLAPTIEJI PASITARIMAI

Mūsų Korespondento Europoje

Karo įvykiai Korėjoje ir bendrai įsitempimas politinės padėties Sovietų Sąjungą verčia atsargiai apsvarstyti padėtį ir, be abejonės, padaryti būsimos laikysenos planą. Todėl paskutiniū laiku vyksta Europos komunistų vadų kažkokie paslaptiniai važinėjimai ir slapti pasitarimai. Kaip politiniai stebėtojai praneša, liepos mėn. viduryje įvyko Europos komunistų su Višinskiu reikšmingi pasitarimai. Atrodo, kad tie pasitarimai įvyko Karlsruhe ar viename Vengrijos mieste. Svarbiausias pasitarimų punktus buvo naujos propagandos metimas prieš Jugoslaviją ir Balkanų unijos numatytoji akcija prieš Graikiją. Kaip rytų politinis stebėtojas praneša, prie Bulgarijos ir Jugoslavijos sienos vyksta karinių trupių žymus judėjimas ir dėka patogios geografinės padėties, sovietai gali pradėti prieš Graikiją ir Jugoslaviją "karštąjį karą", taip kaip jie jį pradėjo

Korėjoje. Tam tikslui sovietai ir nori iš kalno susidaryti tolimesnės strategijos planą, nes Korėjoje įvykiai eina prie galo ir, kad Vakarams neduotų atsiliepti ir susiorientuoti, nori tautojau iššaukti naują konfliktą.

Ypatingu dėmesiu reikia žiūrėti į Vakarų Europos komunistų partijos vadų važinėjimą. Kaip tik antroje pusėje liepos mėn. Pragoje atsirado britų komunistų partijos generalinis sekretorius Harry Pollit, buvęs žemuoosiuose rūmuose komunistų partijos atstovas William Gallacher ir Bulgarijos ministerio pirmininko pavaduotojas Vladimir Poptomov. Taip pat ir Sovietų užsienių reikalų ministris Andriejus Višinskis jau kuris laikas "sveikatos patalysymui" svečiuojasi kažkur apie Karlsbadą. Tuo pačiu laiku visi trys Austrijos vadovauja komunistai: Karl Holltser, Martin Hornek ir Karl Hexmann iš

Vienos per Vengriją nuvažiavo į Čekoslovakiją.

Italijos komunistų partijos vadas Palmiro Togliatti ir Italijos kominformo delegatas Pietro Secchia taip pat nebeslėpė savo parlamentinio posėdžioose ir jų nebesimatė Romoje. Tačiau jų išvykimo vietą iki šiol nepasisekė nustatyti. Keletą dienų vėliau dingo iš Faryžiaus Prancūzų komunistų partijos vadai Maurice Thorez ir Duclos Jaques.

Iš tokių važinėjimų jau pakankamai aišku, kad sovietai ruošiasi kažkokiems naujiems netikėtumams. Tačiau, kaip politiniai stebėtojai mano, su aukščiausiai minėtiais komunistų vadais vyksta slapti pasitarimai ir naujų instrukcijų įteikimas, kad kartais iškilus su vakarais aštresniam konfliktui, Vakarų komunistų partijos žinotų ką veikti. Tuo tikslu rugsėjo mėnesio pabaigoje Italijos komunistų partijos veikėjai turės svarbų slaptą posėdį. L.

GYVOJI APAŠTALO DVASIA

Apaštalas, arba kitais žodžiais betariant, katalikas veikia, turi ne vien prašyti Dievą pagalbos savo sunkiam darbui, bet jis dar turi ir pats rūpintis susidaryti ir tinkamą charakterį, kuris pasižymėtų tam tikrais savumais, kurie jo apaštališką darbą darytų kuo sėkmingesnį.

Kurie tad turėtų būti apaštališko charakterio savumai, kurios žymės?

1. Pirmoji pagrindinė kataliko veikėjo dorybė yra tikėjimas. Katalikas veikia, neturėdamas tvirto ir nepalaužiamo tikėjimo į Dievą ir į Jo Bažnyčią, neišgal teišters savo apaštališkame kelyje. Gilus, tvirtas tikėjimas yra ta vidinė ugnis ir neišsiskanti vidinė jėga, kuri varo visą katalikiškojo veikimo mašiną. Ką kartais pasitaiko vadinamųjų didelių katalikų veikėjų, sakydami, apaštališką veikimą, sakydami, apaštališką veikimą, sakydami, apaštališką veikimą, sakydami, apaštališką veikimą... Ogi dėl to, kad tokie veikėjai neturi tikrojo tikėjimo; dėl to jie ir nesugeba iki galo išverti apaštalo kelyje.

2. Gyvenimo taurumas ir širdies gerumas yra antroji tikro apaštalo dorybė arba žymė. Daug daugiau nuveikiama geru širdimi, negu be geros širdies kietu, šaltu protu triuškinant vadinamojo priešo nusistatymus. Galima žmogų argumentais nutildyti ir įveikti, bet ji laimėti tegalima tik gera širdimi. Apaštalas, katalikas veikia, nebūdamas savo gyvenimu taurus ir neturėdamas geros širdies, yra panašus į kalaviją abiejais aštriais ašmenimis, kuris viską kerta ir naikina, o nieko nelipdo ir nejudina.

3. Apaštalas yra valios žmogus. Silpnos valios veikėjas pritrūks jėgų išverti sunkiame apaštalavimo darbe. Silpnos valios veikėjas daug apžios, bet maža nukas; ką pradėjęs jis neišvays iki galo. O kliūtyms,

ALFA SUŠINSKAS

išskylusios apaštališkame darbe, galutinai sutriuškins ir patį silpnos valios veikėją.
4. Apaštalas veikia yra švelnus savo būdu. Būdo švelnumas yra didelė jėga laimėti žmogui; būdo švelnumas yra lyg šilti, gaivina saulės spinduliai, kurie ištraukia iš žemės naujus daigus; švelnus apaštalo būdas dažnai atidaro ir kiečiausias užsispyrusių širdis.

Maironis

LIETUVOS DAINOS

Tėvynės dainos, jūs malonios,
Taip širdį žadinat saldžiai!
Kodėl tai mūsų gražios ponios,
Negieda jūsų gan seniai?
Akutės melsvos, rankos baltos,
Bet širdys jų, kaip ledas, šaltos!...

Sesutės mūsų iš senobės
Dėvėjo margus rūbelius;
Duzgeno plonas, baltas drobes
Ir koja suko ratelius,
O iš karštos jaunos krūtinės
Skambėjo dainos sidabrinės.

Tada kaip rožės jos žydėjo
Ir lankė rūtų darželius,
Dar vaikus žalius dėvėjo
Ir šilko kaspinus žalius;
Dainavo — gerbė žalią rūtą,
Keistučio žirgą ir Birutą.

Tada nemindžiota liežuvio,
Nei dainų rūsų Lietuvos;
Tada negundinta lietuvio
Ieškoti melis svetimos!
Tada už auksą nemylėta;
Tada už dainą nemokėta.

Kas atdarytų aukso skrynę
Tėvynės dainų malonių?
Kas beprizadintų gadynę
Sesučiu, dainomis garsių?
Tėvynės dainos, jūs auksinės,
Be jūsų šalia mums krūtinės!

5. Tačiau apaštalas, katalikas veikia, būdamas švelnus savo būdu, neturi būti ištyžęs savo veiksmu. Kitais žodžiais betariant, jis turi turėti ir griežtumo, bet tik tada, kada reikia. Griežtumas yra lyg druska valgiui. Bet reikia žinoti, kiek į kurį valgį dėti druskos, kad nepersūdytų.
6. Ir sunkiausias momentais apaštalas nenuleidžia rankų. Jis yra optimistas, o ne pesimistas; vadinasi, jis tikisi lai-

mėi net tada, kada, atrodo, jau nebėra jokios vilties laimėti. O kartą pralaimėjęs, jis siekia ir tikisi kitą kartą laimėti. Žinoma, apaštalo optimizmas neturi būti kvailas: jis turi žinoti, kad storos mūro sienos kakta neprašūsi.

7. Daugiausia bloga žmonėms padaro liežuvis. Liežuvio nevaldant neįmanomas joks tikras katalikiškas veikimas ir jokis katalikiškas laimėjimas. Jei apaštalas, katalikas veikia, savo nevaldomu liežuviu supi-

Maironis

LIETUVOS DAINOS

Albarto Einstein pareiškimas perbloškė žmoniją pasibaisėjime. Didžiausias vokiečių mokslininkas — kurį Hitleris kvailai prarado iš keršto žydamas — perspėja, kad hidrogeninė bomba galėtų nulemti pasaulio pabaigą. Kiti žymūs mokslininkai patvirtina jo išgąstingą pranašystę, ir įsitikinę, kad, jei naujėji išradimai pateksią į piktojo genijaus rankas, Diena Rūsti visai netoli.

Pasaulio pabaiga — kaip visi žino — buvo visada aktualus klausimas nuo pirmųjų Krikščionijos dienų. Ši tiesa remiasi protu ir pranašystėmis.

Viena iš garsiausių yra Šv. Malachijaus pranašystė apie Popiežius. Pagal Malachijų, po dabartinio Popiežiaus (vadinamo Pastor Angelicus — Angelikiškasis Ganytojas), turėtų būti dar šeši popiežiai. Pirmasis jų pavadinimas — „Pastor et Nauta“ (popiežius gimes užjūryje?), o paskui kiti popiežiai „Flos Florum“, „De Medietate Lunae“, „De Labore Solis“, „De Gloriam Olivae“ ir paskutinis „Petrus Romanus“, kurio popiežiavimas turėtų užbaigti su „Laiko Pabaiga“.

Ir Nostradamą pranašystės sutinka su Malachijaus. Šešių popiežių laikotarpis užsitęstų apie 50 metų. Pagal tikslesnį apskaičiavimą pasaulio pabaigi-

ta nė žodžio. Ir per lauką ejom tylūs šalia vienas kito. Aš visą laiką galvoju apie tėvą ir apie Smalį. Piktumo širdy neturėčiau. Aš tik norėjau sužinoti visas paskutinės tėvo dienos smulkmenas ir atspėti, ką jis būtų iš manęs padaręs. Tos mintys neišėjo iš galvos ir kai suėjome į didelę, erdvią, nurūkusių sienomis priemenę, ir kai giedojome giesmes, ir kai suėjome į vidų.

Bet senukų greitai išterpė: — Ne, ne... Tegu būna, tegu žino visi, kas gyvena tarp jų... Tegu...
Jis net pakėlė ranką ir silpnai ženkle parodė, kad pasilikėtu.

Motina, — ji vėliau man sakė, kad pašaukta pamaniusi, jog senukas dalį palikimo skirsiaš man baigti, ir kunigus išėiti, — išgirdusi jo žodžius, sustojo, vidury aslos ir apsižvalgė. Jos veidas pasidarė pilnas nustėbimo ir nepasitikėjimo, o Smalys kalbėjo:

— Duok, Monika, ranką ir išklausk. Tu man ateidavai pasiguosti ir patarimo pas manęs bėgdavai. Nežinojai, Monika, kad aš tave į vargą ištuinau. Paskum nerimastis man širdį eđė žiūrint, kaip tu viena vargai, kol vaikai paaugo, ir kaip vaikai vargo, bet vyro aš

KAIP VYSTĖSI CHORINIS GIEDOJIMAS

Kilmė

Žodis choras ir pati chorų pradžia prasidėjo Graikijoje. Senasis graikų giedojimas kaip ir pas kitas tautas turėjo artimų ryšių su religija; buvo ir grynai pasaulinių chorų. Dainavimas buvo jungiamas su šokiais, todėl choras buvo statomas greta šokėjų ir tą vietą vadindavo „choros“ (šokis). Nuo vietos pavadinimo ir pats dainuojančių žmonių būrelis įgijo choro vardą. Graikai visada jungdavo tris meno šakas į vieną: muziką, poeziją ir šokius. Chorišis dainavimas pas graikus buvo laikomas garbinimo užsiėmimu ir chore galėjo

J. STANKŪNAS

dalyvauti tik laisvi piliečiai. Už leidimą chore giedoti nepiliečiams choro organizatorius buvo baudžiamas 1000 drachmų. Graikijos valdžia ir tauta labai rūpindavosi chorinio dainavimo tobulinimu. Choro organizavimas buvo pavidamas turtingiems piliečiams, vadinamiems „choregais“, kurie nesigailėdavo išlaidų, kad tik jo vedamas choras gautų pirmenybę. Laimėjęs pirmąją vietą muzikos lenktynėse, choregas būdavo tam tikru būdu pagerbiamas.

Apie techninį tų chorų su tvarkymą maža turime žinių. Dainininkai vadindavosi choreotais ir jų skaičius buvo nedidelis 12 — 24 žmonių. Choras tuo metu giedodavo vienbalsiai; dainuodavo be ir su akompanimentu fleitos, lyros ar kito instrumento.

Romoje

Roma choro dainavime nenūėjo toliau už Graikiją, net kiek atsiliko. Romoj tuomet, matyt, buvo susidomėję dainininkais — šokėja, gražuole, — verge, kuri atstovavo dievą, tėvynę ir meną.

Muzika pagaliau virto priemone pasityčiojimui.

Reikalinga buvo didelė atmaina pačioje sieloje. Kad pakitėtų visuomenės pažiūra, reikėjo naujo dvasinio vado, kuris galėtų įkvėpti ir muzikai naujos dvasios, kad ji virstų šventu menu.

Ta šventa ugnis buvo sukurtai naujai gimusios krikščionybės prieglobsty. Tamsiosse katakombose, apšviestose mergačią žibintuvo liepsna laike pamaldų naujam Dievui, gimė ir naujas menas, kuris, praslinkus pusantro tūkstančio metų, pražydo tokiomis spalvomis, kad ir šiandien dar žavi visus savo stebuklinga patraukiančia meniška jėga.

Pirmąkštis krikščionių choras buvo vienbalsis ir jokio instrumento nelydimas. Giedojimas buvo atliekamas giesmininkų ir žmonių esančių pa-

aldose. Pirmutinės giesmės skambėjusios krikščionių šventyklose buvo giedamos ne tik laike pamaldų, bet ir kankinimo metu, arba kapuose.

II — IV šimtymetyje. Gale I ir pradžioje II amžiaus Šv. Ignas, Antijochijos Vyskupas, įvedė savo diocėjijoje antifonalinį giedojimą, kuris buvo giedamas dviejų chorų pamainomis.

Prie Konstanto Didžiojo, kai krikščionių tikėjimas tapo oficialiai pripažintas, imta rūpintis kurti specialius chorus ir rūpintis jų muzikaliu išlavimu. Pradž. IV šimt. Romos popiežius Silvestras įsteigė pirmutinę giedojimo mokyklą ir Lavdokijos susirinkime 367 m. buvo įsakyta, kad bažnyčiose nieks kitas negiedotų, kaip tik specialiai išlavinti giesmininkai.

Nuo to laiko giedojimas rado sau tvirtą pamatą savo išsivystymui ir laimingai išlaikė Julijono Atkritėlio persekiojimo antpuolį.

Gregorioniškas giedojimas

Šv. Ambrozijus, Milano vyskupas, pirmas ėmė valyti bažnytinį giedojimą nuo svetimų įtakų ir pirmas darė bandymus teoretiniai jį išaiškinti. Čia susitvėrė Ambrozijaus giedojimas, bažnytinės tonacijos. Tuo pačiu laiku imta bandyti ženklinoti notas. Bet dar nebuvo tikrai apčiuopiama dalyko. Tik iškilus Popiežiui Grigaliui Didž. galutinai buvo viskas sutvarkyta. Jis, būdamas muzikos žinovu, techniškai ir teoretiškai priėjo prie tikslo. Ir šiandien dar jo vardu vadinama: „Gregorioniškas giedojimas“. Šis giedojimas tuoj tapo kanošku, t. y., bažnyčiai privalomu, kadangi popiežius Grigalius visiems liturgijos tekstams parinko atitinkamas melodijas, vadinamas „cantus firmus“ ir sudėjo jas į tam tikrą rinkinį „antifonarius“, kuris ir buvo prikalts su grandine prie altoriaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Romoje.

Šv. Grigalius įsteigė giedojininkų ir žmonių esančių pa-

(Nukelta į 6 pusl.)

VELNIO BALA

JURGIS JANKUS

— Kodėl tu neini namo? — virpančia širdimi prakėliau pažadino mane brolio balsas. Jis stovėjo šalia, ir veidas buvo rimtas. — Eik, motina laukia. Aš važiuoju kunigo, — pridėjo ir nuėjo takučiu ant Smalio sodybos.

— Nagi, kas dabar tave taip pravaikė? — pagaliau pirmoji prašneko motina. — Valgyti ir tai laiku nebegali pareiti! Ji kalbėjo rimtai, bet ne piktai. Aš nežinojau nei ką sakyti, nei ko klausti, o ji nunešė lapus krito ir vagų galą, nusišluostė rankas ir pridūrė: — Eik, duosiu užvalgyti. Netrukus reikės eiti ir kunigo palaikti.

Dabar ir aš pravėriau burną ir paklausiau: — Pas ką? — Argi Juozas nieko nesakė? Smalys, sako, visiškai prie galo. ir smulčiau nieko nepasakė. Su

virpančia širdimi prakėliau pažadino mane brolio balsas. Jis stovėjo šalia, ir veidas buvo rimtas. — Eik, motina laukia. Aš važiuoju kunigo, — pridėjo ir nuėjo takučiu ant Smalio sodybos.

— Nagi, kas dabar tave taip pravaikė? — pagaliau pirmoji prašneko motina. — Valgyti ir tai laiku nebegali pareiti!

— Dabar ir aš pravėriau burną ir paklausiau: — Pas ką? — Argi Juozas nieko nesakė? Smalys, sako, visiškai prie galo.

Vakar, sako, parėjo iš miško vi-

tas šlapias, atsigulė, o naktį ėmė šaukti kunigo. Gal vėl velnias kankino. Negeruoju žmogus ir tau tuos rublius kaisioja. Ar mes nepažįstam Smalio: be didelės bėdos nė kapeikos iš rankų nepaleis, o čia vis penkinė po penkinė. Dabar vėl net dvidešimtinė, ir vis, kad ir kunigus išeitum. Gal tik per kunigą tegali nelabuoju atsi-kratyti.

Ji dėliojo ant stalo valgyti ir kalbėjo, o man kiekvienas žodis krito į širdį, kaip degančios smalos lašas. Pamėginau valgyti, bet negalėjau nuryti kąsnio: burna tebebuvo pilna ait-raus, šleikštaus žirnių skonio, ir kąsnis tolyn nėjo.

Džiaugiasi, kad motina išėjo persirengti, ir aš, greitai pastatęs valgius, taip pat nuėjau rengtis. Aš norėjau nu-eiti ir dar kartą pamatyti tą žmogų, kuris atsistojo skersai mano tėvo kelią ir, kaip veikli tėvo valia, įsipynė į mano likimą.

— Ar ir tu eisi? — paklausė motina, pamačiusi mane rengiantis. — Noriu ir. aš atsisveikinti, — pasakiau.

Daugiau nepratarėm su mo-

— kaip nuo medžio krisdamas la-pas, bet motina jį išgirdo ir pakėlė galvą. — Monika, ateik prie manęs, — pakartojo. Motina pakilo. Klebonas, tuo tarpu tvarkėsis savo daiktus, atsisuko nuo stalo ir pasakė: — Gal geriau būtų, kad kiti išeitų?

Bet senukas greitai išterpė: — Ne, ne... Tegu būna, tegu žino visi, kas gyvena tarp jų... Tegu...
Jis net pakėlė ranką ir silpnai ženkle parodė, kad pasilikėtu.

Motina, — ji vėliau man sakė, kad pašaukta pamaniusi, jog senukas dalį palikimo skirsiaš man baigti, ir kunigus išėiti, — išgirdusi jo žodžius, sustojo, vidury aslos ir apsižvalgė. Jos veidas pasidarė pilnas nustėbimo ir nepasitikėjimo, o Smalys kalbėjo:

— Duok, Monika, ranką ir išklausk. Tu man ateidavai pasiguosti ir patarimo pas manęs bėgdavai. Nežinojai, Monika, kad aš tave į vargą ištuinau. Paskum nerimastis man širdį eđė žiūrint, kaip tu viena vargai, kol vaikai paaugo, ir kaip vaikai vargo, bet vyro aš

Balsas buvo tylus ir virpėjo,

— kaip nuo medžio krisdamas la-pas, bet motina jį išgirdo ir pakėlė galvą. — Monika, ateik prie manęs, — pakartojo.

Motina pakilo. Klebonas, tuo tarpu tvarkėsis savo daiktus, atsisuko nuo stalo ir pasakė: — Gal geriau būtų, kad kiti išeitų?

Bet senukas greitai išterpė: — Ne, ne... Tegu būna, tegu žino visi, kas gyvena tarp jų... Tegu...
Jis net pakėlė ranką ir silpnai ženkle parodė, kad pasilikėtu.

Motina, — ji vėliau man sakė, kad pašaukta pamaniusi, jog senukas dalį palikimo skirsiaš man baigti, ir kunigus išėiti, — išgirdusi jo žodžius, sustojo, vidury aslos ir apsižvalgė. Jos veidas pasidarė pilnas nustėbimo ir nepasitikėjimo, o Smalys kalbėjo:

— Duok, Monika, ranką ir išklausk. Tu man ateidavai pasiguosti ir patarimo pas manęs bėgdavai. Nežinojai, Monika, kad aš tave į vargą ištuinau. Paskum nerimastis man širdį eđė žiūrint, kaip tu viena vargai, kol vaikai paaugo, ir kaip vaikai vargo, bet vyro aš

Balsas buvo tylus ir virpėjo,

tai gražinti nebegalėjau. Jeigu būčiau galėjęs, būčiau ištraukęs iš liūno, atpukštęs ir gyvą tau į namus atvedęs.

Motina, ligi tol stovėjusi pilna nesuvokimo, staiga pakėlė rankas prie veido ir tyliai, tyliai pasakė: — O, Jėzau!

Bet tam tyliam pasakyme buvo tiek galingo šauksmo, kad visi susirinkusieji krūptelėjo ir susitraukė, lyg būtų buvę netikėtai skaudžiu botagu perbaikė gieslom rankom už antklodės ir pasikėlė lyg norėdamas atsisiesti. Tuo tarpu išsprūdo iš visos kojūgalis smuktelėjo žemyn.

— Traukia! — sušuko senukas. Jis abiem rankom sustėgniaučė antklodę, o balsas buvo toks galingas ir pilnas siaubio, kad šurpas nubėgo per nu-garą. Arčiau durų stovėjusieji išbėgo lauk. Motina žengė prie laikyti, bet jis nebešaukė. Valandėlę pasėdėjo tylus, plačiai išplėstomis akimis, baimės siaubingai iškreiptu veidu, paskum nagalvės, bet veido išraiškos

nebepakeitė. Motina pasilenkė prie jo, paskum atsitiesusi lyg iš po žemių pasakė: — Žiūrėkite, atrodo nebegyvas.

Pasakė ir pasitraukė atbula. Priėjo moterys. Taip, jis buvo jau nebegyvas ir gulėjo akis stulpu į lubas pastatęs, bet antklodę tebeaiškė stipriai sugniaučęs rankose. Jos net ištraukti nepajėgė.

Aš negalėjau atitraukti akių nuo jo melsvai baltų, spazmiškai susigniaužusių rankų ir nuo siaubus šaukiančio veido ir jutau, kaip per nugarą kyla smulkūs šiurpuliukai aukštyn ligi galvos plaukų pašanku. Aš norėjau su tokiau pat siaubus suokti, kad jį nusitraukė; nusitraukė už kojų tiesiai į pragarą. Su sykiu aš nebemačiau nei lovos, nei mirusioje, bet žmogų, išsikubusį į kartute, ligi pusės ausų paskendusį litūne ir savo paties aukos trukiamą žemyn į glitų liūną, į pražūtį. Man rodėsi, kad tas žmogelis tai mes visi, tai visas pa-saulis, ir nejutau, kaip už sma-lsumu užsidegusių moterų nu-garų suklupęs ėmiau melstis už jį, už tėvą ir visus. Meldžiausi ir tai maldai pažadėjau aukoti

TITO IR FRANCO

Prieš porą dešėtu metų vienas amerikietis laikraštiniškas siurbėdamas kavinėje vyną, netyčia užklydo į Vengriją. Bėjis užkalbino vieną vengrą. Išsiaiškines, kad guliašas tai nėra prezidento pavardė, ir kad rapsodija nėra užkandis, jis užklausė, kokia yra Vengrijos valstybė: respublika, diktatūra ar karalystė. Jam buvo paaiškinta, kad karalystė. — Tai kaip vadinasi jūsų karalystė? — klausia amerikonas. — Mes neturime karaliaus. — Tai kas jus vado? — Admirolas Horty, — atsako vengras. — O, tai jūs turite laivyną... — Ne, laivyno mes neturim. — Tai iš kur tas admirolas? — nustebęs klausia amerikonas. Ir vengras turėjo daug vargo, kol išaiškino, iš kur jie gavo admirolą ir kodėl karalystė. Laikraštiniškas vis vien apsašė, kad vengrai laiko didelį laivyną Juodojoje jūroje..

Ir šiandien tiek amerikonas, tiek kitų kraštų politiškas dar neišsako, kaip ten Europoje viskas vyksta ir kaip jie ten turi tiek daug nelygybių, kurios ginčijasi dėl sienų, dėl kalbos, dėl prekybos, dėl valdomos formų ir kitų dalykų.

Europa dabar jau neabejotinai pasidalinusi į dvi priešingas stovyklas: bolševikinę ir vakarų demokratijos. Jei kurios valstybės dar dedasi neutraliomis, tai tik laikinas svyravimas dėl kurių nors išsiaiškinimų. Be milžiniškos bolševikų diktatūros, Europa šiandien turi dar kitus du diktatorius, — tai Tito ir Franco.

Jugoslavija skiriasi nuo kitų Maskvos satelitų (Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos) tiek, kad Titas atsakė klausyti Stalino įsakymų ir pats pasijuto lygiai tokio pat reikšmingu komunistų vadu, kaip Stalinas. Jam buvo lengva nepaklausyti Stalino, nes jo krašte rusai neturėjo savo kariuomenės, ne saugumo policijos, kuri viešpatuotų satelitų kraštuose ir negalėdama karia visus komunistų

vadus, kurie tik kiek nors užsimano tarnauti savo kraštui, ne Rusijai.

Tito atkritimą nuo Maskvos kai kas laikė ženklu, kad bolševizmo tvirtovė griūva. Bet tai ne tiesa. Jugoslavų tauta vis vien yra raudonojo voro naguose, nors tas voras laikinai savo tinklą pina atskirame kamputyje. Titas vilioja vakarų simpatijas ir pinigus, ir net iš Amerikos gavo, bet ne žingsnio nežengė demokratijos kryptimi. Arkivyskupas Stepanec tebesėdi kalėjime, kaip Vengrijos kardinolas Mindszenty. Rytų ir vakarų ginče Titas niekad aiškiai nestojo vakarų pusėn, nors jam pavojus gresia tik iš rytų.

Ir jeigu Europoje kiltų karas tarp rytų ir vakarų, tai Tito būtų pirmas, kuris paskelbtų neutralitetą. Žinoma, Maskvai nepatinka Tito nepaklusnumas ir ji ieško būdų jį pašalinti. Jau antri metai, kai Jugoslavijos pasieniuose rusų satelitai telkia savo kariuomenę ir, Maskvos pakurstyti, kartais pažvangina ginklais. Daug kam atrodo, kad Jugoslavija gali būti antra Korėja, kur gali kilti karas Maskvai neva nedalyvaujant ir nekariaujant. Visko gali būti. Bet nereikia užsimiršti ir kitos galimybės: vieną gražią dieną Tito gali "susitalkinti" su Stalinu!

Ir, nežiūrint visos komunistinės Tito politikos, jis šiandien randa pasauly daugiau pritartimo, negu Ispanijos Franco, kurio nusistatymas komunizmo atžvilgiu yra labai aiškus ir kurio žemė strategiškai yra labai svarbi vakarams. Franco Ispanija nepriimama į Jungtines Tautas, jam nenorima duoti paskolų kraštui atstatyti ir pramonei ugdyti, tuo tarpu, kai Amerika kiša pinigus Titui.

Ispanijos išskyrimas iš Vakarų Europos šeimų tarpo yra įvykęs tik dėka komunistams ir Prancūzijos bei Anglijos biznio interesams. Ir Amerika palaikė žlibą prancūzų ir britų už-

visą savo gyvenimą.

Iš maldos mane pažadino brolis. Senuko viešo išpažinimo metu jis buvo išėjęs prie arklių ir dabar iš motinos pasakojimo nieko negalėjo suprasti. Tada išsivedžiau jį į kiemą ir pasakojau viską, ką žinojau. Šalia mūsų stovėjo motina, klausė ir tyliai verkė.

Brolis tuoj paprašė kaimyną, kad nuvežtų atgal kunigą, man liepė palydėti motiną namo, o pats nuėjo tartis su vyrais. Jie prisidėjo graibytų, prisikrovė vežimą lentų, karčių ir išvažiavo į mišką. Jie norėjo, kad motina pasiliktu namie, bet į pavakarę ir jį atėjo. Ant lentų buvo išvežota krūva kaulų ir dvi kaukolės, abi aiškiai beveiktų pat vietoj pramuštos. Aš bijojau, kad ji, visa tai pamatčiusi, alps ir blaškysis, todėl pasitikau iš toliau ir vedžiau apkabines, kad neįvirstų į liūną. Bet ji neverkė ir neimamavo, tik išbalusi valandėlę pastovėjo, paskum tyliai pasakė: — Tai va kur tu aukso ieškoti išėjai...

Vėliau atvažiavo policija, paskum tardytojas ir gydytojas. Jie apžiūrėjo ir liepė palaidoti. Daugiau ir jie nieko nemokėjo pasakyti, nes apylin-

kėje dingęs tebuvo tik mano tėvas.

Tada kaulus sudėjom į vieną karstą ir palaidojom, o ant beržo prikalmė koplytėlę. Ta pati ir dabar tebėra. Paseno, apsamanojo, bet tvirtai tebesilaiko. Ir laikysis, ilgai dar laikysis...

Saulė jau buvo nusileidusi. Dangus viršum medžių viršūnių ėmė tamsėti, ir jau pasirodė tamsūs ir gilūs, kaip vartai į neaprepiamą amžinybę. Kunigas tylėjo. Aš galvoju, norėdamas atspėti paskutiniųjų žodžių prasmę, o jis žiūrėjo į miško tankmę ir, gal būt, mel-dėsi, kaip senuko mirties valandą buvo žadėjęs melstis. Tada pažiūrėjau žemyn, į tamsų liūno vandenį, ir krūptelėjau. Man staiga atėjo į galvą, kad aš kabu viršum to liūno, o numirėlis išsikibus į mano kojas ir traukia žemyn.

— Ko krūpčioji? — iš susimastymo, o gal iš maldos pakirdęs, kapelionas paklausė.

— Nekrūpčioju. — atsakiau. — Vėsu pasidarė, ir šurpas nupurtė.

— Taigi, į vakarą jau vėsu darosi. Eikim...

Pakilome nuo beržo ir patrešusiais liepteliais atsargiai išėjome į takutį. Abu tylėjome.

sispyrimą, kol galutinai karo vadovybė prispyrė, kad Ispanija yra labai svarbi kariška bazė kare tarp sovietų ir vakarų Rūgpiūčio 1 d. JAV Senatas peršoko žlibiams politikams per galvas, nubalsuodamas skirti Ispanijai šimtą milijonų dolerių paskolą ir įjungti ją į Marshallo planą. Reikia tikėtis, kad tai paskolą patvirtins ir Atstovų Rūmai.

Gal netrukus ir politikai praregės, kad Franco diktatūra, palyginus su bolševikiška, yra tik vaiko žaislas suliginus su patranka. Ir gal ilgai, bekratydami krūviną bolševikų diplomatų ranką, apsižiūrės, kad Franco ranka visai balta. Gal. Visko būna pasauly, bet tokio fariziejizmo, kokio šiandien yra pasiekusi diplomatija, pasauly dar nėra buvę. P. K.

Aš norėjau daug ko dar paklausti, bet bijojau seno prieteliaus širdžiai suteikti skausmo. Ir tas takas, ir miškas, ir tamsūs jo šešėliai įgavo visiškai kitos prasmės. Ir nuoširdumo pilna kapeliono dvasia pasidarė tokia artima, lyg ji būčiau pažinęs nuo pasaulio pradžių. Aš atsiminiau savo ant beržo pasakytus žodžius, ir man pasidarė gėda.

— Atleiskite, kapelione, — pasakiau, kai išėjome iš miško. — Už ką? — paklausė ir nustebė.

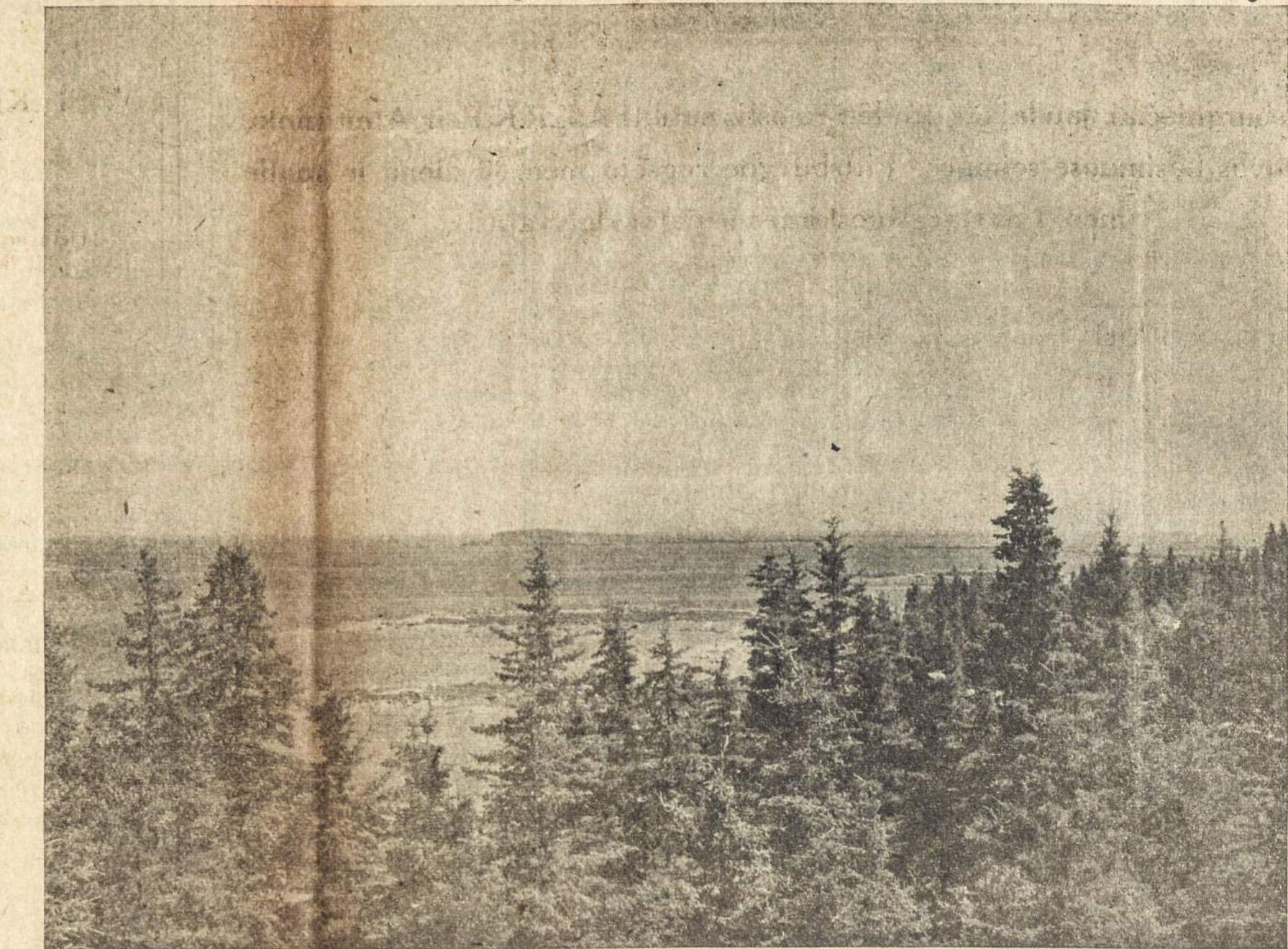
— Aš tamstai pamelavau. Kai ant beržo krūptelėjau, man pasirodė, kad mane už kojų liūną traukia.

Kapelionas nieko neatsakė. Gerą galą ėjom tylėdami, ir prašneko tik, kai atėjome į kiemą.

— Žmonės labai dažnai ką nuslepia ir mano, kad tuo kitiems lengvesnį gyvenimą pakirdęs, kapelionas paklausė.

— Nekrūpčioju. — atsakiau. — Vėsu pasidarė, ir šurpas nupurtė.

— Taigi, į vakarą jau vėsu darosi. Eikim...

Sitokuose gamtovaizdžiuose vyksta Lietuvių Diena rugpiūčio mėn. 13 dieną pas Lietuvos Pranciškonus Kennebunk Port, Maine

Kaip gyvena kolchozininkas?

Sovietų Rusija, kaip žinome, yra kolchozų arba bendrų ūkių kraštas. Tie bendrieji ūkiai yra ne kas kita, kaip seniau buvę dideli dvarai, kurie dabar priklauso ne atskiram asmeniui, bet valstybei. Buvusiuose dvaruose bolševikai įkūrė vadintus valstybinius ūkius, o kaimo gyventojus — ūkininkus suteikė į vieną bendrą arba kolektyvinį ūkį. Kadangi Rusijoje daugumoje žmonės gyvena kaimais, ne viensėdžiuose, kaip Lietuvoje, tai tokiose vietose kolchozus sudaryti buvo gana lengva. Užteko suvartyti gyvulius į vieną bendrą tvartą, žemės dirbimo įrankius surinkti į vieną daržinę, iškultus javus supilti į vieną svirną, — jau ir gatavas kolchozas.

Kur gyventojai buvo pasisklaidę, ten jų triobesius surankiojo ir suvežė į vieną vietą, ne retai net ne vienodo dydžio triobas sujungė po vienu stogu. Triobesių remontas yra vienas iš sunkiausių dalykų, nes patalpymų reikalingas komiteto nutarimas, kuris siunčiamas į apskrities centrą patvirtinimui. Kai patvirtinama, tai kolchozo vedėjas turi kreiptis į atskiras žinybas reikalingų medžiagų gauti: medžio, lentų, molio, plytų, vinių ir kitokių dalykų. Paskui reikia gauti "specialistų" artele, kuri tuos darbus atliktų. Susirėnėjimo daug, ne visos įstaigos laiku spėja atsiliepti ar turi reikiamų medžiagų, todėl retai kada pasitaiko, kad visi reikalingi dalykai "susibėga" kartu. Dėl to ir triobesiai neremontuojami...

Žmonės gyvena buvusiuose dvarų kumetynuose ar jų pačių į krūvą suvežtose pirkelėse. Paprastai viena šeima gauna vieną kambarį. Jei pasitaiko šeimos mažesnės, o kambariai didesni, tai į vieną kambarį talpinamos dvi ar trys šeimos. Atskiri žmonės jokio turto neturi. Valdžia jiems leidžia prieš kolchozo turėti sau daržą, kuri

kiekviena šeima gali apdirbti pagal savo norą ir, jei pajėgia, gali išlaikyti kelias vištas ar ožką, kurią žmonės pašnibždomis vadina Stalino karve. Tie gyvuliai turi gyventi bendroje patalpoje su žmonėmis.

Kolchozų dydis būna gana įvairus: keičiolika ar keliasdešimt šeimų su keliais šimtais žmonių. Kiekvienas kolchozas turi valdžiai patikimą vedėją, politinį vadovą, darbų tvarkytoją, kelis raštinės tarnautojus, arešto namų vedėją ir sieninio laikraščio redaktorių. Dideli kolchozai kartais turi salę su radio įtaisais ir laikraščiais.

Įvairiems ūkio darbams atlikti sudaromos keliolikos žmonių artelės. Į darbą turi visi stoti laiku. Kas pasivėlina, gauna arešto, kur per dieną gauna tik ketvirtadalį svaro duonos ir vandens. Už darbą kiekvienas kolchozininkas į dieną gauna nuo vieno iki pusantro rubliaus, kas amerikoniškais pinigais sudaro 20-25 centus, ir vieną svarą grūdų ar miltų. Darbo laikas: nuo tamsos ligi tamsos. Traktoriai ir kitos mašinos, kuriomis tiek daug giriasi bolševikai, visada stovi sugėdę, ir žmonės žemę dirba primityviškais priemonėmis, javams piauči naudoja piaučtuvus, o jiems kultū - spragilus.

Verpti ir austi namuose draudžiama, tad drabužis yra labai brangus ir sunkiai gaunamas. Laimingesni, kurie gali užsiauginti avį: jie gali įsitaistyti kailinius. Apavas daugiausiai medinis. Maistas gana menkas. Mėsa ir atlyginimą už darbą neįeina, o nusipirkti nėra už ką. Dėl to daugiausiai maitinamasi duona ir bulvėmis. Pieno skiriama tik mažiems vaikams.

Valdžia nenori, kad žmonės gyventų užsidarę savo šeimose. Todėl vos darbai pasibaigę, politinis vadovas ruošia visuomenės mitingus, kuriuose aiškina komunistinį mokslą,

duodami nurodymai bei paraginimai pavasario sėjai ir vasaros derliui nuimti, pasakojama apie Stalino gerumą ir jo padėjų narsumą. Taip pat priimamos visokios rezolucijos, kurios pagiria komunistų partijos ar valdžios darbus. Jau-nimas traukiamas į komunistiškus ratelius ir turi nuolat dalyvauti visokių iškilnių parengimuose ir šokiuose.

Kad darbas būtų našesnis, kolchozininkai paprastai skatinami dalyvauti "socialistinėse" (socialistinėse lenktynėse), kas daugiau padarys. Sieniuose laikraščiuose (toks vardas dėl to, kad jie pakabinami ant sienos) aprašomi nusipelnusieji ir papeikiami apsilėdusieji. Tiek redaktoriaus, tiek politinio vadovo žodis labai reikšmingas. Jų papeiktas ar įtartas žmogus vieną kurią naktį išnyksta, o jo šeima išgabena į kitą kolchozą ar į koncentracijos stovyklą.

Kolchozo gyventojai gan dažnai keičiasi. Dėl to jų yra kelios rūšys: senieji, naujai atkelti, vidutiniai, ištikimieji, nepaklusnieji ir t.t. Su naujai atvežtais gyventojais kalbėtis draudžiama. Kas nusizengia, tas pats išvežamas. Savo noru be valdžios leidimo niekas iš kolchozo negali išsikelti ar ieškotis darbo kitur.

Esant tokiam gyventojų mišiniui, žmonės nepasitiki vieni kitais. Nepasitiki kitais net ir tie, kuriems slaptoji policija yra uždėjusi pareigą šnipinėti kitus, nes jie nežino, kas šnipinėja juos. Įvykus kokiam nepasisekimui ar vadovui žioplai ką už darbą neįeina, o nusipirkti nėra už ką. Dėl to daugiausiai maitinamasi duona ir bulvėmis. Pieno skiriama tik mažiems vaikams.

Valdžia nenori, kad žmonės gyventų užsidarę savo šeimose. Todėl vos darbai pasibaigę, politinis vadovas ruošia visuomenės mitingus, kuriuose aiškina komunistinį mokslą,

(2,000 akrių) žemės. Jame gyvena nuolatos 32 šeimos, kurios su seniais ir vaikais sudarė apie 240 žmonių. Kolchoze buvo iš viso 17 karvių, 20 arklių ir 30 avių. Kiaulių nebuvo, nes jos išstipusios ir naujai nebuvo užveista. Lietuvoje tuo pačiu laiku tokį skaičių karvių ir apie pusę tiek arklių (jų daug nereikėjo) ir daug daugiau avių, kiaulių ir visokių paukščių išlaikydavo kiekvienas stambesnis, apie 50 ha (125 akeriai), ūkininkas.

Bet bolševikams tas nesvarbu. Jie turi užtektinai ariamos žemės ir pigios darbo jėgos, kurie, kad ir ne po daug, pagamina pakankamai skurdi nustumti. Žmonių gėrbūvis ten nesvarbu. Svarbu tik, kad jie bijotų ir klausytų valdžios. Ir žmonės tikrai bijo, nes jie dar neišmoko nusikratyti noro gyventi.

Kolchozai, — tai didelės vergų stovyklos, į kurias šiandien grūda Lietuvos gyventojus, ardydami gražias mūsų tėviškes bei jų sodybas. Kolchozus "šildo" Stalino "saulė" ir kepina taip, kad išdžiūsta žmogiskumas, artimo meilė, šeimos paguoda ir net pati viltis sulaukti ko nors geresnio. Tai "socialistinės tėvynės" laimėjimai.

P. Klevinis

Kupiškėnai nenori sportuoti

— "Kupiškis. Artėjančiam vasaros sporto sezonui visiškai nesiruošama. Sporto aikštelės nesutvarkytos, stadionas apneistas. Dar iki šiol nesudaryta nė viena futbolo, krepšinio ar tinklinio komanda. Taip pat kolektyvo valdyba niekad nešaukia viešų susirinkimų, nepiečia sporto agitacijos masėse, nesirūpina kolektyvo eilių augimu".

Mums atrodo, kad ligšiolinės bolševikų pastangos išjudinti kupiškėnus ir toliau nebus sėkmingos, nesgi geriausias sportininkai yra deportuoti, o likusieji, šeriami vien "politgatovka", neturi noro užsiimti sportu.

Pittsburghiečiai, jau laikas pradėti ruošintis sutikti A.L.R.K.F. ir Ateitininkų atstovus būsimuose seimuose Pittsburghe rugsėjo mėn. 30 dieną ir spalio mėn. 1 dieną. Ruoškimės ir patys dalyvauti!

Atsišaukimas į Pittsburgho ir apylinkės lietuvius, visas parapijas ir jų klebonus

Šį sekmadienį, rugpjūčio — August 13 d., 1 val. popiet, įvyksta didžiulis piknikas Lietuvių Ūkyje, Lithuanian Country Club, R. D. 1, Clairton, Pa., prie 51 kelio. Rengia bendrai A. L. Tarybos ir BALFo skyriai Pittsburghe.

Visų priedermė, kas tik jaučiasi lietuviu, toje dienoje dalyvauti piknike, prisidedant prie aukų sukėlimo mūsų brangiausiems tikslams: atgauti Lietuvai laisvę ir sušelpiti likusius tremtyje. Tai mūsų šventa pareiga tai įvykdyti.

Todėl prašau visus gerbia-

mus klebonus pagarsinti šį išvažiavimą bažnyčiose, kad nebūtų lietuviu, kuris nežinotų šio taip svarbaus pikniko ir jo tikslo. Ši yra mūsų demonstracija lietuviybės palaikymui. Visi keturi Pittsburgho lietuvių radio vedėjai skelbė neapmokamai kas sekmadienį šį bendrą visų lietuvių išvažiavimą.

Tad visi kaip galėdami prisidėkime, kad piknikas būtų tikrai pasekmingas.

Juozas Virbickas

Rengimo komisijos pirmin.

PADEKA

Lietuvių Diena, kuri įvyko liepos 30 d. Bridgevilleje pas Tėvus Pranciškonus, jau liko tik gražus prisiminimas. Tačiau iš tikrųjų buvo gražu. Gausūs lietuvių būriai, dalyvavę Lietuvių Dienoje, akivaizdžiai įrodė, jog jie nėra abejingi lietuvių ir lietuviškosios kultūros puoselėjimui. Lietuvių Dienos pelnas ir yra skiriamas vienam kultūriniam veiksmui — Lietuvių Radio Žinių Valandai — remti. Todėl visi Lietuvių Dienos dalyviai netik kultūringai praleido sekmadienio popietę, bet kartu labai veiksmingai parėmė ir mūsų pastangas puoselėjant lietuviškos kultūros dirvą.

Tačiau Lietuvių Diena nebūtų buvusi tikra lietuviška šventė, jei mūsų bičiuliai ir rėmėjai nebūtų aktyviai ir energingai prie jos ruošimo prisidėję. Šia proga todėl norime tarti nuoširdžią padėką visiems mums padėjusiems. Ypatingai dėkojame gerbiamiems klebonams už pranešimus bažnyčiose, mūsų talkininkams ir talkininkėms, kurios platino loterijų bilietėlius ar kitaip energingai įvairiose pareigose darbovisi pačiame piknike; jauniems skautams bei skautėms ir jų vadui, "Maironio" ansambliui ir jo chorvedžiui, kalbėtojams, Espieno lietuviškosios mokyk-

lės mokytojai ir mokiniai už įdomią programą ir visiems kitiems vienokiu ar kitokiu būdu prie Lietuvių Dienos suruošimo prisidėjusiems.

Dirbdami Dievo garbei, Tėvynės labui ir žmonių gerovei, mes džiaugiamės, jog turime plačiosios lietuviškosios visuomenės paramą. To mes, Lietuvis Pranciškonai, neužmiršime ir su padėka atsimename jus savo maldose.

SUŠELPĖ BALFĄ

Iš Pittsburgho BALFo apskrities suruoštų š. m. balandžio 30 d. Čiurlionio ansamblio koncertų viso susidarė pelno \$300.00, kurie jau pasiūti į BALFo centrą. Į tą sumą įeina \$50.00 auka tiesiog nuo paties Čiurlionio ansamblio. Pittsburgho BALFo apskritis reiškia nuoširdžią padėką Čiurlionio Ansambliui ir visiems kitiems bet kuo nors prisidėjusiems prie minėtų koncertų pasisekimo.

Pittsburgho aps. BALFo skyr. nirm. A. Mažeika

SESERŲ PRANCIŠKIEČIŲ RĖMĖJŲ SEIMAS

Šiais metais Šv. Pranciškaus seserų rėmėjų seimas įvyks Pittsburghe rugpjūčio (Aug.) 27 d., sekmadienį, akademijos rūmuose, kurie randasi ant gražaus Mt. Providence kalne-

lio. 10 val. Šv. Mišios už rėmėjus gyvus ir mirusius; 12 val. pietūs svečiams; 2 val. seimo atidarymas; 6 val. bankietas ir meninė programa.

Seserys Pranciškietės nuoširdžiai kviečia rėmėjus ir visus prijauniančius minėtoje dienoje atsilankyti ir gražioje gamtoje laiką praleisti.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA SOUTH SIDE

Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje ruošiamasi iškilmingai švesti Žolinių (Šv. Panelės Marijos Dangun paėmimo) šventę rugpjūčio mėn. 15 dieną. Pamaldos bus kaip sekmadienį: Šv. Mišios 6, 8, 10 ir 12 val. Gėlių — žolių šventinimas prieš 8 val. mišias. Palaiminimas Šv. Sakramentu po 12 val.

mišių. Išpažintys bus klausomos prieš 8, 10 ir 12 val. mišias. Prieš Žolinių, rugpjūčio mėn. 14 d., vigilija — pasninkas.

Lietuvoj lietuvių katalikai Žolinių šventę labai mėgo ir gerbė. Tikimės, ir čia tikintieji šią brangią šventę tinkamai pagerbs, dalyvaudami Šv. Mišiose ir priimdami Šv. Komuniją.

Šv. Kazimiero parapijos pradžios ir aukštesnioji (high school) mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo mėn. 5 dieną. Jau dabar yra įstoje daug naujų mokinių. Mokyklos patalpos padidintos 2 gražiai įrengtomis klasėmis, atitveriant salės galą.

Rugpjūčio mėn. 6 d. Šv. Kazimiero parapijos sodaliets, bendrai priėmusios Šv. Komuniją, išvyko į Katiliaus ūkį, kur labai smagiai praleido laiką. Iškyloje dalyvavo ir klebonas kun. Magnus J. Kazėnas.

Rugpjūčio mėn. 6 d. Šv. Kazimiero bažnyčioje pakrikštyta Kristinos Sofijos vardais B. ir Jusių dukrelė.

Šv. Kazimiero parapijos Karivalas, prasidėjęs rugpjūčio mėn. 7 dieną, sėkmingai vyksta ir susilaukia daug lankytojų.

Kas trečiądienį ir penktadienį 9 val. vak. Šv. Kazimiero mokyklos salėj gausiai susirenka žmonių į socialinio klubo

rengiamus vakarus. Žmonės labai įdomiai praleidžia laiką ir savo laimę pabando.

Mrs. Marta Brazauskienė po laimingos operacijos sveiksta South Side ligoninėje.

BRADDOCK, PA.

40 Valandų Atlaidai

Šv. Izidoriaus lietuvių parapijoje 40 Valandų Atlaidai šiais metais prasidės rugpjūčio (August) 22 d. antradienį, 9 val. ryto su iškilmingomis Šv. Mišiomis ir procesija. Vakare 7:30 val. Mišparai, pamokslas ir palaiminimas Šv. Sakramentu.

Pamokslus sakys Tėvas Dr. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

Klebonas kun. V. Abromaitis nuoširdžiai kviečia visus parapijiečius uoliai ir skaitlingai lankyti pamaldas, pagarbinti Jėzų Eucharistijoje ir priimti Šv. Komuniją.

Atlaidai baigsis ketvirtadienio vakare iškilminga procesija ir Palaiminimu.

ESPLEN.

Šv. Vincento lietuvių parapijos bažnyčia baigta dekoruoti iš oro pusės. Gražiai atrodo.

Victor Zink ir jo žmona po gražių atostogų grįžo namo.

Jonas Zink, Victor Zink brolis, rengiasi vesti.

Stanislovas ir Marcėlė Norikai neseniai susilaukė sūnaus.

Praeitą savaitę Matuzo žmona Valerija susilaukė dukrelės.

FURNITURE — GOOD USED

Chairs	25 c. to \$ 1.00
Beds	\$2.50 " 5.00
Beats, Springs	2.00 " 6.00
Mattresses (Sterilized)	2.50 " 10.00
Dressers	2.00 " 5.00
Chests, Vanities	4.00 " 7.50
Living Room Suites	7.50 " 15.00
Overstuffed Chairs	2.50 " 5.00
Kitchen Tables	1.50 " 3.00
Kitchen Cabinets	5.00 " 10.00
Gas Ranges	7.50 " 25.00
Gas heaters, coal stoves, pictures, mirrors, book cases, floor lamps, china, glassware, pots, pans, etc.	

CLOTHING — GOOD USED

Dresses, shoes	25 c. to 50 c.
Ladies Coats	\$1.00 " \$2.00
Ladies Winter Coats	2.50 " 5.00
Hats, purses, curtains	10 c.
Mens Suits	\$1.50 to \$2.50
Coats, vests, pants	15 c. " 50 c.
Top coats, overcoats	75 " " \$3.00
Shoes, Raincoats	35 " " 75 c.
Shirts, hats	10 " " 15 "
Childrens shoes	10 " " 30 "

Many other useful articles

Society of St. Vincent de Paul, 2065 — 5th Ave., Hrs. 9-5 Sats. 9-2

BALDAI — GERAM STOVYJ

Kėdės	25 c. iki \$ 1.00
Kilimai	\$2.50 " 5.00
lovos, syruoklės	2.00 " 6.00
matracai (išvalyti)	2.50 " 10.00
užvalkalai	2.00 " 5.00
dėžės	4.00 " 7.50
valgomojo kambario baldai	7.50 " 15.00
apmuštos kėdės	2.50 " 5.00
virtuvės stalai	1.50 " 3.00
virtuvės spintelės	5.00 " 10.00
dujinės virimo mašinos	7.50 " 25.00
Dujinės krosnelės, anglinės krosnys, paveikslai, veidrodžiai, knygų lentynos, pastatomos lempos, porcelanas, stikliniai išdirbiniai, puodai, keptuvės ir t.t.	

RŪBAI — GERAM STOVYJ

Suknelės, batai	25 c. iki 50 c.
moteriški paltai	\$1.00 " \$2.00
moteriški žieminiai paltai	2.50 " 5.00
skrybėlės, piniginės, užvalaidos	10 c.
Vyrški kostiumai	\$1.50 iki \$2.50
svarkai, liemenės, kelnės	15 c. " 52 c.
vašariniai ir žieminiai paltai	75 " " \$3.00
batai, lietpalčiai	31 " " 71 c.
baltiniai, skrybėlės	10 " " 15 "
vaikų batai	10 " " 30 "

ir daug kitų vertingų rūbų

Society of St. Vincent de Paul, 2065 — 5th Ave., Hrs. 9-5 Sats. 9-2

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmadienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidėčią iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėlyje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

VANDERGRIFT, PA.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. J. Herdegen, O.S.B., išvyko atostogauti į Arizoną, kur tikisi išbūti porą mėnesių. Jį laikinai pavaduoja kun. J. Girdis, Šv. Kazimiero parapijos South Side (Pittsburgh) vikaras.

Phone, FEderal 1622

HASER

Funeral Home

AMBULANCE SERVICE

Mes esame dėkingi už jūsų biznį

512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS

THE JEWELER

v. J. KRAUZLYS, Savininkas

1816 Carson Street

PITTSBURGH 3, PA.

EVERGLADE 4850

JAUNUOLIAI,

Norį pasižvesti Dievo garbei ir Lietuvių Tautos gerovei, kviečiami stoti į

LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNĄ

Kennebunk Port, Maine

I KLIERIKŲ PRIIMAMI

Lietuvių katalikų šeimų sūnūs, baigę bent

8 SKYRIŲ PRADŽIOS MOKYKLĄ

Prilimami taip pat

KANDIDATAI I BROLIUS.

Dėl priėmimo sąlygų kreipkitės:

VERY REV. JUSTINAS VASKYS, O.F.M.

Kennebunk Port, Me.

C. K. PIKIEL

General Insurance

Notary Public

Marriage Licenses

Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.

S. S., PITTSBURGH, PA.

Phone EVERGLADE 1-2300

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų

užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital

JOHN KAMARAUSKAS

Lietuvis Laikrodininkas

—Expert Repairers—

CLOCKS—WATCHES—JEWELRY

2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

Tel.: AT. 7399

Phone HOMESTEAD 3169

Night Service HO. 5575-R

HOMESTEAD MAYTAG STORE

ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS

Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes

To Fit All Motors

PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED

602 Amity Street

Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS.

LIETUVIS GRABORIUS

LAISNUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi tu

turėsite mandagų ir sąžiningą patarimą

Tel. HEMLOCK 1-0203

2128 Carson Street

S. S., Pittsburgh, Pa.

ŠV. ANTANO LIETUVIŲ PARAPIJOS

BRIDGEVILLEJE

PIKNIKAS

ivyks rugsėjo (September) 4 d., pirmadienį.

Pradžia 1 val. popiet

GERAS ORKESTRAS IR UŽKANDŽIAI.

Pittsburgho ir apylinkių lietuvių kviečiami atvykti ir liuksmai laiką praleisti patalpinamiame šių metų piknike.

RENGĖJAI

Lietuvių Žinios

CHORINIS GIEDOJIMAS

(Atkelta iš 3 pusl.)
mo mokyklą "Schola Cantorum" Romoj, kuri pagarsėjo visoj Europoj. Šalių valdytojai pradėjo kreiptis į popiežių, prašydamai atsiųsti dainininkų. Popiežiui leidžiant dainininkai važiuodavo į visas šalis mokyti Grigaliaus giedojimo.

Aukštojo tobulumo laipsnio pasiekė Grigališkas giedojimas prie Karolio Didž., kuris išgiręs rymišką giedojimą įsteigė giedojimo mokyklą visuose didesniuose savo karalystės miestuose. Pats karalius išmoko giedoti ir pats vedė savo karališkąjį chorą Achene.

Polifoninis giedojimas
Gale pirmojo tūkstančio metų pasireiškė pirmieji bandymai daugbalsio giedojimo — polifonija, ir XI amž. imta jis plačiai vartoti. Tuo laiku Gvido — Aretietis išrado linijas gaidoms rašyti, kuomi ir prisidėjo prie didesnio išsiplėtojimo polifonijos. Tuojau Europoj buvo įsteigta daug daugbalsio giedojimo mokyklų, kurios labai prisidėjo prie vystymosi chorinio meno.

Nyderlandija ir Italija buvo didžiausios platintosios giedojimo šalys. XIV — XVII amž. buvo polifonijos žydėjimo laikotarpis. Sprendžiant iš paliktų vertingų kūrinių matyti, kad giedojimas stovėjo labai aukštai ir visuomenės reikavimas buvo didelis.

Operai atsiradus, geresnės vokalinės jėgos buvo iš bažnyčių nutrauktos. Bažnyčioje pasilikti menkesni chorai. Taip pat ir visuomenė pradėjo daugiau kreipti dėmesio į operą, kur galėjo išgirsti gabiiausius dainininkus nevaržomus bažnyčios rimitu. Polifonija daugumai pradėjo jau nepatikti; troško klausytis vieno dainininko ir gėrėtis jo artistišku dainavimu.

Choro giedojimas kaip menas pradėjo kristi. Daug žalos padarė giedojimui ir Liuteris savo protestu, kad katalikų bažnytinis giedojimas esąs sunkus ir neprieinamas paprastiems žmonėms. Jis reikalavo, kad visi esantieji pamaldose dalyviai giedotų kartu. Ir ta po sukurtas lengvas choralas, kurio melodijas gieda visi esantieji bažnyčioje unisonu, o lydinčią harmoniją atlieka vargonai.

Kiekvienas turintis šokių žaidimą ieškojo laurų scenoje, ir chora pradėjo priimdinėti abejotino gabumo asmenis. Panašiai ir dabar esti; turintis kiek soperinčių gabumų jau nori oleruoti dainuoti, koncertuoti kaip solistas, joku būdu tokio chora nepripašys.

Tokiu būdu choro, kaip meno, gyvavimas supuola su polifonijos žydėjimu, o jo puolimas su reformacijos gimimu ir operos sutverta "homonija" (vienbalsiu giedojimu).

Lietuvoje
Lietuva dainavos šalis: lietuviai dainuoja linksmindamiesi, darbus dirbdami, be abejo, giedodavo ir savo dievus garbindami, po šventaisiais ažuolais, dalyvaujant būriams vaidilių ir vaidilūčių. Kokiu būdu visa tai atlikdavo mūsų seneliai, iki šiol dar neištirta.

Atgyjant lietuvių tautiniam susipratimui atsirado jų tarpe keletas muzikų, kurie suprato dainos vaidmenį tautiškame atbudime. Jų tarpe kun. Strazdas Dusetų ir Kamajų apylinkėse pragarsėjęs, E. Gizevijus pirmasis paruošė lietuvių dainų chorui ir pats chorą išmokęs pasirodė viešai Tilžėj 1873 metais.

Tais laikais vargonininkas natūrėjo beveik jokio išsilavinimo, retai kuris notas pažinęs, vargonavo iš "atminties". Apie chorų tvarkymą sunku buvo ir manyti. Išimtinai tik dvarponiai turėjo kelis chorus pav.: Tiškevičius ir Oginskis. Vėliau atsirado daugiau; tai buvo Kauno Katedros varg. Kalvaitis, Panevėžio Birmanta, Mikuckis, kurie mokė chorą per didesnes šventes giedoti bažnyčioje.

Apie 1884 m. grf. Pseudzieckienė įkūrė vargonininkams mokyklą, kurios vedėjumi pakvie-

tė Liemeną iš Pragos. Po keturių metų tą mokyklą baigė eilė gerokai prasilavinusių vargonininkų. Nuo 1892 m. J. Naujalis tokią mokyklą pas save privačiai atidarė. Pusėtinai prasilavinę vargonininkai laikė pareigą tuoj steigti bažnytinį chorą. Tie chorai teikė didelio džiaugsmo visuomenėi. Vėliau buvo didelis žadintojas dainos ir mylėtojas chorų Dr. V. Kudirka. Jis surinkęs tuo metu 42 dainas, išleido su antgalviu "Kanklės".

Š. Amerikoj taip pat buvo jau chorų kaip: "Mildos" giesmininkų dr. ja, New Yorke. Dr. V. Kudirkos giesm. dr. ja Plymouth, Pa. Pasirodė dainų rinkiniai: kun. A. Juškos "Lietuviškos — Svonbinės dainos", K. Bartoscho "Dainų balsai". Vėliau 1902 m. Tilžėje pasirodė chorams harmonizuotų L. Eremimo dainų rinkinys "Dainos" ir kitas 1904 m. "Lietuvių Aidos" 4 mišr. bals. Tilžėj "Rutos" spaustuvėj atspausdintos. "Rutos" vardu buvo Vilniuj dr. ja ir turėjo žymų chorą, M. K. Čiurlionio vedamą.

Atgavus spaudą, tie chorai

buvo pamatu rengiamų spektaklių, (panašiai kaip dabar). Beveik be choro neapsiėjo nei vienas vakaras.

Pasinaudodamas visuomenės susidomėjimu choralais St. Šimkus, dar tada būdamas studentu, atostogų metu bažnytkiemiuose organizavo chorą ir vakarus.

Iš menkos muzikaliųjų atžvilgiu medžiagos per trumpą laiką negalėjo gero koncerto ar choro surengti; toks mėgėjų chorų stovis užsitęsė iki 1920 m.

Toliau kas metai augo chorai, tobulėjo muzikai ir chorinė veikla. Čia atsirado Šv. Cecilijos varg. kursai, muzikos mokyklos, Kauno ir Klaipėdos Konservatorijos, (pastarosios iš pirmų organizatorių randasi Š. Amerikoj, žymus kompozitorius J. Žilevičius).

Vasaros metu vėl buvo darbo — organizavosi Dainų Šventės, konkursai, kitoki meno dainos paradai. Tas viskas rodė kultūringam pasauliui, kad lietuviai tikrai yra dainavos šalininkai, kad iš tikrųjų verti garbingo žmogaus vardo, kad drąsiai gali stoti į senųjų tautų meno arenas su lietuviška liaudies daina.

Mes esame vertingesni, negu atrodome; mes daugiau galime, negu apie mus kiti mano.

Todėl ir čia, būdami išeivijoj, išnaudokime šį įrankį savo vardui iškelti svetimųjų akyse.

Per meną ir dainą į garbinęmsi rytoj.

White's Orchestra. 11. Malda — kun. Dr. K. Batutis. 12. Lietuvos Himnas — Orchestra ir visi susirinkusieji. 13. Šokiai nuo 4 iki 5 p. m. 14. Šokiai 9 val. vakare — White's Orchestra.

COCA COLA

Paklauskite pačių gamintojų, iš ko gaminamas Coca Cola — jie jums paslaugiai atsakys: "Iš vandens, cukraus, kakao lapelių ir kolos riešutų ekstrakto su karamelio, kofeino ir citrinos rūgšties priemaisiais". Tačiau kokių santykių šie priedai su maistumi ir kaip vyksta pats gamybos procesas — tai milijonų dolerių vertės paslaptis, kurią nežino tik du asmenys.

Tačiau nors ir šie abu vyrai kokioms nors katastrofos metu netikėtai žūtų — paslaptis nebūtų dingusi: vieno banko nedegamoje spintoje guli septyniais ansapaudais užspauduotas, ranka rašytas, receptas. Jį paimti galima tik tuo atveju, jei abu paslapties saugotojai tikrai mirtų. Coca Cola istorijoje, dabar turinčioje jau 64 metus, buvo tik septyni asmenys, kurie žinojo gamybos receptą.

Šio gėrimo tėvas buvo J. Pembertonas, Amerikos pilietis, karo veteranas. Jo gyvenimą visą laiką persekiojo nesėkmės. Būdamas vaistinininku, jis darė įvairiausių bandymus. Išleido rinkon vaistus nuo kosulio, vėliau plaukų dažymo preparatą ir pagaliau pilules nuo kopenhų ligų, tačiau bankrutavo. Kartą jam pasisekė sudaryti tamsiai rudą skystį, kurio skonis jam labai patiko. Šio skysčio visą puoda kartą nunešė vienam savo draugui, smuklininkui, kuris pasiūlė ir svečiams.

Vienas svečių, F. M. Robinsonas, paklausė, iš ko toks gaminantis gėrimas padarytas. Paminėjęs kava ir kolos riešutus, gėrimui buvo duotas vardas, kuris šiandien žinomas visame pasaulyje: "Coca Cola". Pembertonas gamino ne patį gėrimą, bet tik ekstraktą —

LIETUVIŲ DIENA MAHANOJŲ

Antradienį, rugp. 15 d., 25000 lietuvių, jaunų ir senų, iš visų Amerikos kolonijų, suvažiuos į didingą Lakewood Parko arti Mahanojus miesto, grynai lietuviškai praleisti 36-tą Lietuvos Dieną.

Lakewood Parko paviljone 3-čią val. p. p. išgirs labai gražią ir įvairią programėlę. Birutės dukrelės ir Vytauto sūnūs maloniai bus laukiami, ir Lietuvos Dienos Valdyba užtikrina visiems labai smagu pasilinksminimą.

Nesigailėkite nei laiko, nei prakaito, nei skatiko, atsilankydami į tą reikšmingą Lietuvos Dienos šventę. Juk ta diena garsina lietuvių vardą kitatautių tarpe, o pelnas prisideda prie mūsų katalikiškų ir tautiškų įstaigų palaikymo. Tad, rugp. 15 d. visiškai ir takeliai pasibaigs tikrai erdvingame Lakewood Parke. Patariama išklausti Šv. Mišias savo parapijos bažnyčioje, nes Lakewood Parke šiomet nebus atnašaujamos Šv. Mišios.

PROGRAMA:

2:30 p. m. — Lietuviškos Dainos — prof. Pr. Pešys, vargonininkas Šv. Juozapo par., Mahanoy City, Pa.; 3:00 p. m. (D. S. T.). Įžanginė malda — kun. dr. K. Batutis, Tamaqua, Pa. 1. Tautinis Amerikos Himnas — Orchestra ir publika. 2. Įžanginė kalba — kun. P. K. Česna, Mahanoy City, Pa. 3. Programos Vedėjas — kun. J. J. Bagdonas, Girardville, Pa. 4. Daina — Whitey's Orchestra. 5. Kalba — Teisėjas G. Harold Watkins, Penna. Valstybės Senato sekr. 6. Daina — Whitey's Orchestra, Girardville, Pa. 7. Kalba — Inž. Juozas Mačionas, Pottsville, Pa. 8. Daina — Whitey's Orchestra. 9. Kalba — Teisėjas Mykolas J. Eagen, Scranton, Pa. 10. Daina —

CLEVELANDO ŽINIOS

Delegačių išpūdziai grįžtant iš LRKSA 57 seimo

Šių metų liepos 13 d. pasibaigus LRKSA 57-jam seimui, įvykusiam Statler viešbuty, Detroite, Mich., ir pasidalinus išpūdziais iš nuveiktų darbų eilėje sesijų, dauguma skubėjo grįžti namo, kiti gi dar pasilikti aplankyti istorinių vietovių bei paminklų esančių Detroite Pastarųjų pavyzdį ir mes clevelandietės pasekėme.

Liepos 14 d. Vincento Česnos automobilu nuvažiuojame aplankyti savo senas pažįstamas: Birutę Piragį ir Genovaitę Matteus. Papyrusčiųvė jų nuosavoj Joy Road valgykloj, išvykome į Henry Fordo muziejų, kurį p. Valatka, seimo rengimo komisijos narys, buvo pataręs pamatyti. Muziejuje praleidome 4 valandas apžiūrėdamos pirmuosius fordsus ir kitas mašinas, kurios buvo vartojamos 18-tame šimtmetyje. Pamačiusi audimo stakles prisiminiau močiutę ir savo jaunystės dienas, kuriose mokėjau austi gražiuosius lietuviškus audeklus.

Prieš paliekant Detroitą aplankėme buvusią clevelandietę veiklę ir pianistę ponį Olgą Kurap — Mušincaitę, pas kurią tuo laiku viešėjosi jos mamytė Stasė Mušincienė, dalyvavusi su dukrele seimo koncerte ir bankiete. Buvo labai malonus pasimatymas. Džiaugiamės gražiū Olgutės gyvenimu ir esame dėkingos už puikias vaises.

Tos pačios dienos vakarop nvykome į Kanadą. Pravažiavusios Montrealį sustojome poilsui. Sekančio ryto saulutė pažadino visas iš sal-

daus miego tolimesnei kelionei. Matėme gražiuosius kviečių laukus jau pribrendusius piūtei. Sidabrinė rasa dengė žaliuojančias pievas.

Privažiavusios miestelį nuėjome į bažnyčią pasimelsti. Pasigrožėjusios gražia bažnyčiaėjome pusryčiauti. Ir vėl leidomės į kelionę Kanados keilais. Privažiavusios Tellsanburgą sustojome atsigerti mineralinio vandens, o už poros nilyių tuojau radome Česnos brolieno, p. Jono Liutkaus, ūkį. Ponia Izabėlė Liutkienė su džiaugsmu mus pasitiko, pranešdama, kad jos vyras stato namuką. Liutkus verčiasi tabokos auginimu. Pas jį darbuojasi tremtiniai Andrius ir Ona Ratkevičiai ir jų dvi dukros. Užklausus, kiek duoda pelno, Liutkus paaiškino, kad galėtų likti pasidalinus pusiau apie \$20.000. Ratkevičiaus dukrelės sakė, kad mėgstančios darbuotis laukuose, ypač tėvui pažadėjus duoti po \$300 mokslui baigti. Ši tremtinių šeima labai gražiai ir pavyzdinčiai veda gyvenimą ir Dievas juos laimina.

Iš čia nuvykome aplankyti turtingiausio Kanadoj lietuvių Mykolo Baguse Tunilio, Liutkienės dėdės, gyvenančio Tillsanburge. Parodė savo gražiuosius gėlynus, puikiai visus pavaišino. Grįžusios pas Liutką radome Antaną Mažeiką, Liutkienės broį, ir jo žmoną Vandą. Ir jis tabokos augintojas. Pramato apie \$125.000 apyvartą. Pasirodo, kad lietuviai kanadiečiai daug turtingesni už Amerikos lietuvius. Čia ir dypukai greit prasigyvina, ne vienas jau turi automo-

bilį už \$2800 vertės. Reiškia, kad Kanadoj geresnis gyvenimas, negu J. A. Valstybėse. Pasisvečiavę pas p-nus Liutkus tris dienas, išvykome lankyti kitų Kanados miestų. Buvo mes sustoję ir pas buvusius clevelandiečius Nariavičius, kurie dabar čionai laiko vasarnamius ir iš to pragyvena. Šiais metais čia vasarojo Vilimačiai ir Skodžiai.

Pro Niagara Falls grįžome į Ameriką, pasukant į Laiko vandenį, N. Y. Šiame mieste matėme labai gražią bažnyčią, kurią pastatė F. Bakeris. Esame dideliai dėkingos Jonui Liutkui ir visiems, kurie mus nuoširdžiai priėmė ir vaišino.

T. Česnienė, Vl. Šukienė, P. Glugodienė

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO SUSIRINKIMAS

Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyriaus narių visuotinas susirinkimas šaukiamas 1950 metų rugpjūčio mėn. 23 d., sekmadienį, 11:30 val. rytą Lietuvos Klubo salėje — Cleveland, 6835 Superior Ave. Susirinkime bus padarytas skyriaus valdybos pranešimas apie naujos organizacijos uždavinius ir aptarti kiti svarbūs klausimai. Skyriaus narių dalyvavimas susirinkime būtinas.

Maloniai kviečiame ir visus kitus tautiečius gausiai dalyvauti šiame susirinkime ir tuo prisidėti prie lietuvių kultūros palaikymo ir jos puoselėjimo pastangų.

Kaip jau buvo spaudoje skelbta, LK Fondo Clevelando skyriaus Valdyba

visos JA Valstybių LK Fondo apygardos pareigas. Sąryšy su šiuo nauju uždaviniu kyla daug klausimų, kuriuos teks šiame narių susirinkime aptarti ir apsparstyti.

LK Fondo Clevelando skyriaus Valdyba

MULIOLIS INSURANCE and REAL ESTATE

6606 Superior Avenue CLEVELAND, OHIO

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apšildinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiskus moderniskus Gaso Furnasus, įdedame automatiskus Barber Burnerius ir angliais kūrenamus furnesius ir įvedame automatiskus dujų vandens šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbsaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750

Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

7123 Wade Park - Cleveland 3, Ohio - HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.

Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Atelkite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsisiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

P. J. KERŠIS

609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773

Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašalinuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausių kainą. Taipgi įvairios apdraucos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.

Sutalsau paskolas dėl pirmo mortgocjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.

Kada galsras sugadina ar apdegina tamstų namą ar furničius, dėl pilno jų apkaitavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisiuojuo Laidotuvių Direktorė)

Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai

Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manes apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, marėdagus, greitais ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokite: ENdicott 1763

6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

Net komunistai vengia "politgramatos"

Marksizmo, leninizmo, stalinizmo mokymasis yra pareiga nuo kurios nėra atleidžiamas nei vienas kad ir gudriausias bolsėvikas. Lietuvių komunistų spauda beveik kiekviename numeryje nusiskundžia, kad net tikrieji partijos nariai šioje srityje esą per mažai išsilavinę. Jie taip pat nemokina šio mokslo ir jiems priklausantių komjaunuolių. Vilniaus miesto Stalino rajone 200 komunistų visiškai nekalia savo politinio lygio.

"Lietuvių Žiniose" vyksta persitvarkymas ir laukiama naujo redaktoriaus. Buvęs redaktorius T. Barnabas Mikalauskas, O.F.M., paskirtas naujoms pareigoms, išvyksta į Kanadą.